

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0075

<http://hdl.handle.net/2333.1/6hdr7svh>

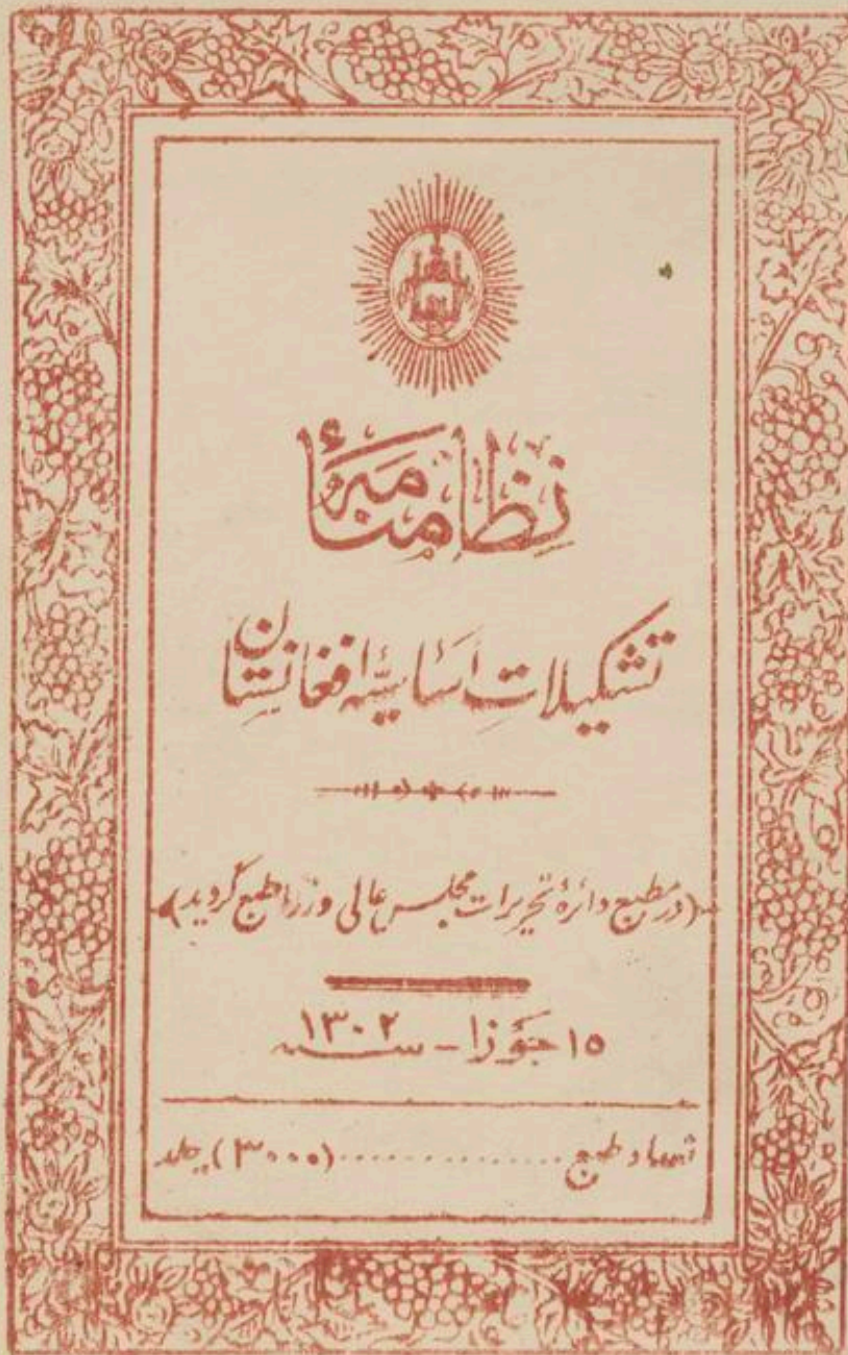

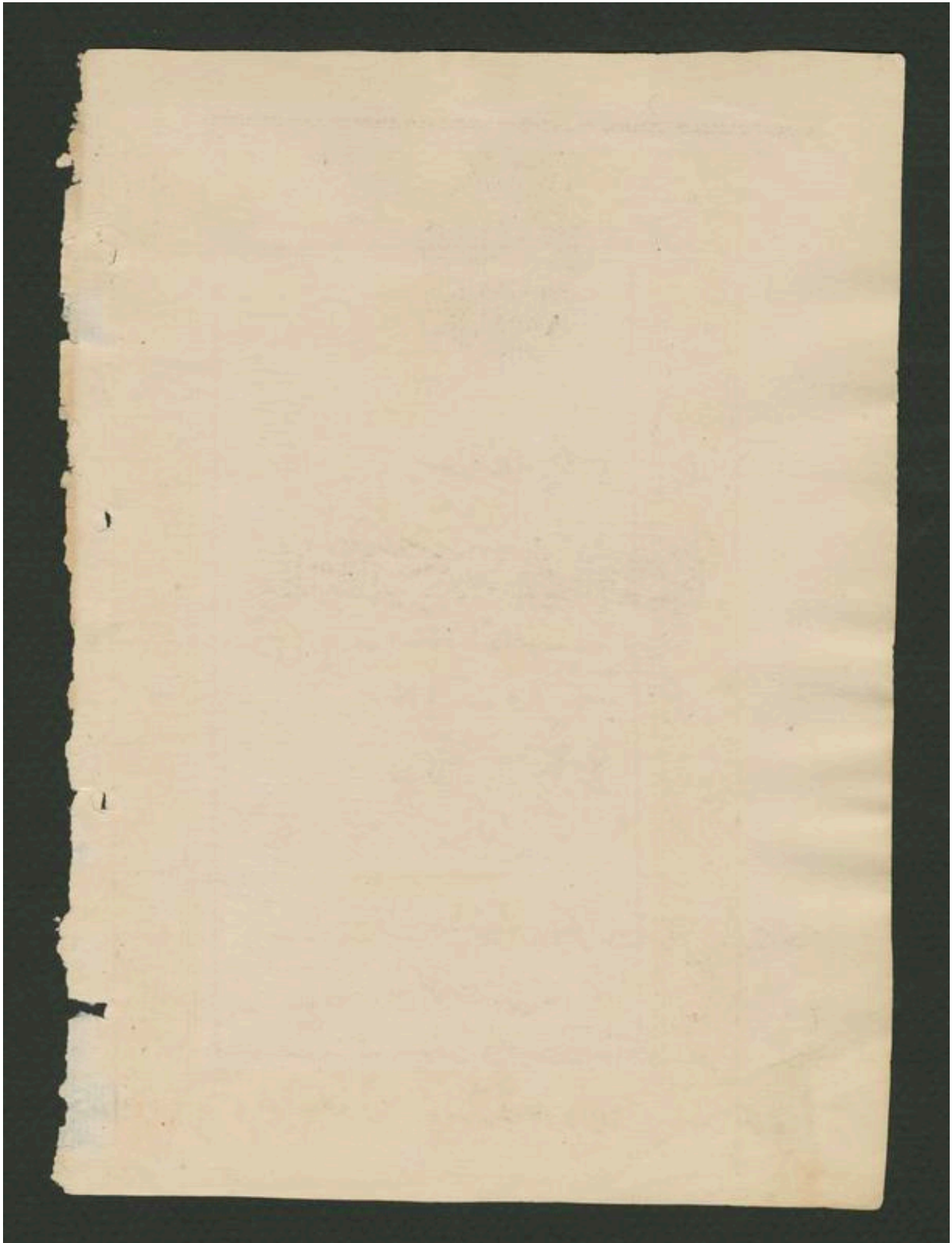
This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

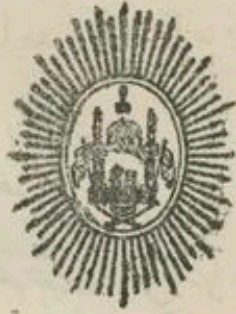
When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نِظَامِ مَدَا تَشْرِیْكَی اِلَاتِ سِیَاسِیَةِ اَفْغَانِسْتَانِ

— (بَابِ اَوَّلِ) —

هَيْدَرْتِ اِكْبَارِی

مقدمه

قاعده

(۱) : — در افغانستان وظیفه اداره حکومت مفوض است به هیئت

وزرا و اداره مستقلة .

(۲) : — وزراء در هر وقت که تفتیش اجراءات و احوال مأمورین

شعب منسوبه وزارت خود را لزوم ببینند بحضور ملوکانه

تجدیدات این کتاب

عرض نمایند تا بقرار قاعده (۳) هیئت تفتیشیه تعیین
واعزام شوند.

(۳) — برای تفتیش احوال عمومیه مأمورین وقتاً فوقتاً یک
تفتیشیه بموجب عرض وزیر یا باراده سنیه اعزام شود
رئیس و دو نفر اعضاے اول و دوم از طرف قرین الشرف
همایونی انتخاب گردیده و باقی اعضاے آن از طرف
وزیر و یا مدیر مستقله تعیین میشوند.
مفتشین موافق بنظامنامه جداگانه مخصوص خود کار
میکنند.

* *
*

تفتیشیه

فصل اول

(سینت اداره مرکزی)

(۴) — اداره مرکزی مرکب است از وزارت ها و اداره مستقله .

(۵) — وزارت بروج ذیل میباشد :-

۱. وزارت حربیه .

۲. وزارت خارجه .

۳. وزارت داخلیه .

۴. وزارت عدلیه .

۵. وزارت مالیه .

۶. وزارت معارف .

۷. وزارت تجارت .

۸. ریاست شورای دولت .

(۶) — اداره مستقله طبییه مانند دیگر وزارتات برآه ریاست

حضور اشرف همایونی مسئول شناخته میشود .

* * *

*

وزارت خیریه

(۷) - وزارت حربیه مأمور است با جرایب امور عسکریه افغانستان

چون وزیر حربیه مأمور بزرگ عسکری میباشد تمامی منصبان
قطعات عسکریه در تحت امر مشارالیه رفتار نمایند.
وزارت حربیه مرکب است از دو ائز ذیل :-

(۱) - دائره ارکان حربیه عمومیه .

(۲) - محاکمات .

(۳) - مدیریت امور شخصیه .

(۴) - معاشات و لوازمات .

(۵) - سرحدات .

(۶) - طبیه .

(۷) - سرکاتبیت مکتوب .

(۸) - اوراق .

(۸) - مدیریت ماشینخانه عسکری نیز بوزارت حربیه مربوط است .

(۹) - دائره ارکان حربیه عمومیه موظف است بتشکیلات

حضریه و سفریه اردوی عسکری و با خبری احوالات

داخلیه وارد و ماسے خارجیہ ہجوار افغانستان و ترتیب
تعلیمات عسکری .

(۱۰) : — دائرہ محاکمات بتدقیق و تصفیہ امور جزائیہ عسکری
مأمور است .

(۱۱) : — کاڈ معلومات اخلاقیہ و تربیہ و خدمات و احوالات
خصوصیہ منصبداران و تجویز اکمال تعداد سپاہیان
متعلق مدیریت امور شخصیہ میباشد .

(۱۲) : — مدیریت معاشات و لوازمات بنطارت اکمال نواقص
معاشات و تجهیزات عسکری افغانستان و تعیین تخصیص
سالانہ بودجہ عسکری موظف است .

(۱۳) : — مدیریت سرحدات بہ امور متعلقہ سرحدی مشغول
است .

(۱۴) : — مدیریت طبیہ بہ امور صحیہ انسانیہ و حیوانات عسکری
افغانستان مکلف میباشد .

(۱۵) : — سرکاتبیت مکتوب و اوراق بروفق نظامنامہ مخصوص
ایفاسے و طایف ینمایند .

(۱۶) : — در ایالت کابل و ولایات و حکومتیہاے اعلیٰ بقدر
لزوم قطعات عسکری بنام قول اردو و فرقه و غنڈ

مستقل موجود است .

ازین قطعات عسکری در حکومتها و سرحدات و دیگر مواضع
از روی اهمیت یک یک مفرزه عسکری تقسیم و
مقرر میشوند .

(۱۷) : — رئیس ارکان حربیه عمومی و رئیس دائره محاکمات و جمله

ارکان عسکریه و قوماندهاها و لوا و فرقه و قول اردو
و مدیر مکتب حربیه بالذات از طرف اشرف شاهانه انتخاب
و تعیین میشوند .

(۱۸) : — مدیران دوائر مرکزی وزارت حربیه و آمران عسکریه از طرف

وزیر حربیه انتخاب و منظوری حضور شاهانه مقرر میشوند
ضابطان عسکری مطابق نظامنامه ترفیع منصبداران عسکری
از قوماندهاها و حربیه انتخاب و از طرف وزیر حربیه
منظوری مییابند ، خرد ضابطان عسکریه بمجلس قطعات
عسکری ولایات و حکومتهاها و اعلى انتخاب و منظوری
قوماندهاها مسوبه شان مقرر میشوند .

در خصوص ترفیع رتبه ها و صاحب منصبان و منصب
رسیدن طلبه مکتب حربیه حسب نظامنامه مخصوص آن

از طرف وزیر حربیه عرض و از حضور علیحضرت بهایون منظور
فرموده میشوند .

(۱۹): در وزارت حربیه زیر ریاست وزیر حربیه یک مجلس عسکری
منعقد میشود رئیس ارکان حربیه و رئیس محاکمات و مدیران
دوائر و سرکاتب کتوب اعضاء مجلس مذکور هستند .
درین مجلس امورات عسکری بحث و مذاکره میشود .

(۲۰): امور سفربری و تنظیم و تسبیق اردو و بهایونی و صورت
اجرای معاملات اخذ عسکری مطابق بنظامنامه
مخصوصه آن اجرا شود .

* * *

تفصیلات
مستحقه

وزارت خارجه

(۲۱) : — وزارت خارجه مأمور است بتدویر مناسبه با تکیه افغان

بادول جنبیه دارد .

سفر و جنرال قونسلها و قونسلها تکیه از افغانستان
بنزد حکومت اجنیه مأمور شده اند جمله در زیر امر وزیر خارجه
میباشند .

مخبراتی که در میان حکومت افغانستان و سفرا و مأمورین سایر
اجنیه که در مرکز سلطنت میباشند مبادله میشود خاص
بتوسط وزارت خارجه اجرا میابد و کافیه مناسبات
رسمیه دولت که با سفارتهای بوقوع آید از طرف
وزیر خارجه اداره میشود .

(۲۲) : — وزارت خارجه مرکب است از سفارتها بدو اوردیل :-

(۱) :- سفارت

(۲) :- سفارت شهبه ایرانی، عثمانی، بخاری، خیمه، عرب، بصره

(۳) :- " " ترکستان، روس، چین، جاپان .

(۴) :- " " هندوستان و انگلستان و اروپا .

کتابخانه ملی افغانستان

(۵) - مدیریت سفراء و دارالترجمه .

(۶) - : " اوراق .

(۷) - : " محاسبه .

(۲۳) - : مدیر هر شعبه مشغول است به امور سیاسیته و قونسلگری ملکیتکه

بآن متعلق است . مدیر اوراق و محاسبه برو فوق
نظامات مخصوصه ایفایه و طایف مینمایند .

(۲۴) - : سفراء افغانی که بدول خارجه میروند و ستشار وزارت

بالذات از طرف اعلحضرت بهایونی تعیین میشوند مدیران
وزارت خارجه و جنرال قونسلها و قونسلها از طرف
(انجمن انتخاب مأمورین خارجه) انتخاب و بمنظور حضور
شالانه مقرر میشوند .

معاونان و سرکاتبها و کاتبها سے وزارت و سفارات
و دیگر مأمورین خارجه بانجمن انتخاب مأمورین خارجه تصدیق
وزیر خارجه تعیین میشوند .

رأسب انتخاب مأمورین خارجه زیر ریاست وزیر
خارجه یک (انجمن انتخاب مأمورین خارجه) موجود است اعضا
انجمن بدو مستشار و مدیران وزارت خارجه میباشدند .

تاریخ تصدیق

وزارت داخله

(۲۵) — وزارت داخله مأمور است با امور ملکیه افغانستان
والی کابل و جمیع نائب الحکومه ها و حاکم های اعلیٰ در
امور داخله کاملاً در زیر امر و زیر داخله میباشند .

(۲۶) — در وزارت داخله مدیریت مأمورین ، مدیریت عمومیّه

نفوس ، مدیریت پسته و تلغراف و تلیفون ،

مدیریت معابر ، سرکاتبیت کتوب ، سرکاتبیت

محاسبه ، سرکاتبیت اوراق موجود است ، مدیریت

ماشینخانه ملکی نیز بوزارت داخله مربوط است .

(۲۷) — والی کابل و نائب الحکومه ها و حاکم های اعلیٰ و حاکم های

کلان بالذات از طرف اشرف پادشاهی انتخاب

و تعیین فرموده میشوند .

(۲۸) — مدیران وزارت داخله و حاکم های درجه اول و دوم

در (انجمن انتخاب مأمورین داخله) انتخاب و از حضور

مبارک پادشاهی مأموریت شان منظور میشود .

(۲۹) — سرکاتب کتوب ، و سرکاتب اوراق وزارت و حکام

درجه سوم از طرف (انجمن انتخاب مأمورین داخلیه)
 انتخاب و از طرف وزیر داخلیه منظور میشوند .
 (۳۰) — سرکاتب های مکتوب نویسی الی کابل و نائب حکومت
 و حاکم های اعلی و کاتبهای تحریرات حکومتی
 بنا بر قرار داد مجلس های مشوره مرکز حکومتیها
 منسوبه خودشان انتخاب و از طرف خود آنها مقرر
 میشوند و علاقه داران این مجلس های مشوره ولایات
 و حکومتی های اعلی انتخاب میشوند لکن تقدیم
 در قبال انتخاب شان یوزارت و اخلیه و
 در آن خصوص حاصل کردن منظوری وزیر داخلیه
 ضروری است .

(۳۱) — انجمن انتخاب مأمورین داخلیه در تحت ریاست وزیر
 داخلیه منعقد میشود .

(۳۲) — مدیران و سرکاتب مکتوب نویسی وزارت داخلیه
 اعضا این انجمن مذکور میباشد .

* *

*

وَدَاوَرَتِ عَدَلِيَّةٌ

(۳۳) — در افغانستان برآفتن نظم گردانیدن امور عدلیه و قوه

انضباطیه، وزارت عدلیه مأمور است.

(۳۴) — وظائف وزیر عدلیه از قرار ذیل است:

اول: — نگهداشتن و محافظت وظائف مأمورین محاکم عدلیه

و قوه انضباطیه افغانستان تا پیشکسب کارهای

موظف نشان جبراً اجرا و مداخلت کرده نتوانند.

دوم: — نگرانی ایفای وظائف قضاة و عموم مأمورین

محاکم عدلیه و انضباطیه.

سوم: — راه نیافتن خصائل قبیله در وظائف مأمورین عدلیه.

چهارم: — نظارت کردن بر اینکه کسی که از طرف دولت اجازه

قضا را نداشته باشد باید وظیفه قضا را

اجرا نماید.

پنجم: — نگرانی کردن بر اینکه هیچ دعوی در محکمه تا بحال

تعویق نماند.

ششم: — نظارت نمودن بر اینکه در هیچ یکی از محکمه های عدلیه

لحاظ شخصیت و قومیت و جنسیت و دین مذکور
کرده نشود و در حقوق بالمساوات فیصله احکام
شرعی و سیاستی و تجارتی اجرا گردد.

هفتم - نظارت کردن به تنسيق و تنظيم غذا کو توالی
و افراد پویس ایالات و حسن ایفای معاملات
داخلیه شان در دائره نظامات دولت .

(۳۵) - در وزارت عدلیه هیئت عالیہ تمیزیه و ریاست کو توالی
مدیریت امورین ، سرکاتبیت محاسبه ، سرکاتبیت

تحریرات ، سرکاتبیت اوراق موجود است .
(۳۶) - رئیس هیئت عالیہ تمیزیه و رئیس کو توالی و قوماندانها

غذ و کند کهاے کو توالی و قاضیهاے محکمہ ماے
مرافعه براہ راست از حضور قرین الشرف پادشاهی
تعیین میشوند .

(۳۷) - مدیر امورین وزارت عدلیه و قاضیها محاکم ابتدایه بالانتخاب .

(انجمن انتخاب امورین عدلیه) بمنظوری حضور بلوکانه
منصوب میشوند و دیگر امورین مرکز وزارت مفتی
محکمہ ماے مرافعه و تولی مشرنا و بلوک مشرناے کو توالی

و پولیس و امورین بلدیہ از طرف (انجمن انتخاب امورین عدلیہ)
 انتخاب و منظور سی وزیر عدلیہ تعیین میگردند .
 مفتی صاحب محکمہ ای ابتدائیہ و کاتب صاحب محکمہ
 ابتدائیہ و مرافقہ و ہیئت محکمہ ای اصلاحیہ نائب
 الحکومہ گی و حکومتی صاحب اعلیٰ و حکومتی صاحب
 کلان و دیگر حکومتی با و خورد ضابطان پولیس و کو توالی
 از طرف مجلس مشورہ کہ در تحت ریاست نائب الحکومہ ای
 و حاکم صاحب اعلیٰ و کلان میباشند انتخاب میگردند فقط و قریباً
 انتخابیہ براب منظور سی وزیر عدلیہ بوزارت عدلیہ فرستاد
 می شود .

(۳۸) : — انجمن انتخاب امورین عدلیہ در تحت ریاست وزیر عدلیہ
 انعقاد می یابد .

(۳۹) : — رئیس ہیئت عالیہ تمیزیہ و رئیس کو توالی و مدیر امورین
 و سر کاتب تحریرات اعضا (انجمن انتخاب امورین عدلیہ)
 میباشند .

* * *

وزارت مالیات

(۴۰) — وزیر مالیات مأمور است امور مالیات افغانستان عموم مأمورین مالیات خواه در مرکز و یا اطراف باشند در زیر امر و زیر مشارت مالیات ایجاب و وظیفه نمایند .

(۴۱) — در وزارت مالیات مدیریت محاسبه عمومی، و مدیریت مأمورین، و مدیریت مصارفات، و سرکاتب اوراق، و کاتب مکتوب نویسی موجود میباید باشد .

(۴۲) — مدیریت محاسبه عمومی علاوه بر تدقیق واردات و مصارف دولت و ترتیب نظامنامه جمع و خرج بیکجا کردن و تطبیق جدولها و واردات و مصارف سالها سابقه و جستجوی منابع جدید و واردات دولت مأمور است .

(۴۳) — مأمورین مالیات اطراف عبارت است از مستوفیها ولایات و سررشته دارها و حکومتیها و اعلی و اعلی و مأمورین مالیات حکومتیها و کلان و دیگر حکومتیها .

(۴۴) — حسابات دولت در اداره های مالیات وزارت و اطراف در کتابها باینکه موافق اصول دفتری ترتیب و تنظیم شده است

تنظیمات مالیات افغانستان

قید می شود .

(۴۵) : — مدیر محاسبه عمومی وزارت مالیه و مستوفیها به ولایات

و سررشته داران محکومینها به اعلیٰ برآه راست

از طرف اشرف پادشاهی انتخاب و تعیین فرموده میشوند،

مدیران وزارت مالیه و سررشته داران محکومینها کلان

و خزانه داران ولایات و محکومینها به اعلیٰ از طرف

(انجمن انتخاب مأمورین مالیه) انتخاب و بمنظوری حضور

شامانه تعیین میشوند، مدیر محاسبه مرکز مالیه ولایات

و حکومتی مالیه اعلیٰ، مأمورین مالیه حکومتی مالیه اول

و دوم، خزینه داران حکومتی مالیه کلان نگداندان مالیه

احقیاطی مرکز مالیه نائب الحکومه کی نا و حکومتی مالیه اعلیٰ

بالانتخاب (انجمن مأمورین مالیه) از طرف وزیر مالیه منصوب

میشوند، دیگر مأمورین شعب حسابیه متعلقه وزارت مالیه

از طرف مجلس مشوره ولایات و حکومتی مالیه اعلیٰ انتخاب

میشوند تنها ورقها به انتخاب شان بفرض استحصل

منظوری بوزارت مالیه ترسیل میشود .

(۴۶) : — انجمن انتخاب مأمورین مالیه زیر ریاست وزیر مالیه اجتماع میابد مدیر محاسبه عمومی

مدیر مأمورین مدیر حسابیه سرکاتبان و اعضاء انجمن انتخاب مأمورین مالیه میباشد.

وزارت معارف

(۶۷) :— اداره و تقشیر همه مؤسسات تدریسیه عمومی که براساس

تربیه و تعلیم بیاشند و هم دوا از عالی که خادم حفظ و صراحت
علم هستند بوزارت معارف عمومی مفوض است باستثنای
مکاتب (حزبیه) .

وزارت معارف مرکب است از ریاسات و دوا از ذیل :-
اول :- ریاست تدریسات ابتدائیه و تالی که بسته شعبه منقسم است :-

الف : مدیریت امورین و معلمین .

ب : " تدریسات .

ج : " تقشیر .

دوم :- ریاست تألیف .

سوم :- " مرکه دپنستو .

چهارم :- مدیریت تشکیلات و تنظیمات .

پنجم :- " تحریرات .

ششم :- سرکاتبیت محاسبه .

هفتم :- مدیریت خفیات و موزیم .

نظیر در تقشیرت است

هشتم - سرکاتبیت اوراق .

(۶۸) - ریاست تدریسات ابتدائیه و تالییه بر اداره و نظارت بمکاتب که

مخصوص تدریسات ابتدائیه و تالییه باشند و بمدارس خصوصیه از طرف

اشخاص و جمعیت ها و شرکتهای وطنی تاسیس و اداره میشود ماوراست

و کذا که از المعلمین و داور المعلمین تها هم بریاست تدریسات تعلق

دارند یک نفر رئیس آنرا اداره مینماید .

مدیریت مأمورین و معلمین مکلف است باظهار تجویز و بیان رأی خود

مبناب تعیین و ترفیع و تلمیظ مفتشین تدریسات ابتدائیه و مدیران

و مأمورین معلمین و داور المعلمین و داور المعلمین تها و کافه مکاتب ابتدائی

و رشدی و اجر کردن معاملات سجل و غزل و مستمری شان بقرار

نظامنامه جداگانه خود .

مدیریت تدریسات مکلف است به ترتیب و تعدیل جدول درسیه

مکاتب ابتدائیه و تالییه تهیه کردن لوازمیکه بتزیینات درسیه

و نظامات و دستور العمل مواد اخلی مکاتب اصول تدریس متعلق است

کذا که بملاحظه نمودن امتحانات و شها و تنامه ها .

مدیریت تفتیش مکلف است بملاحظه نمودن امور تفتیشیه تدریسات

ابتدائیه و تالییه عمومی و خصوصی و مطالعه راپورتهاییکه از طرف

نظامنامه جداگانه سرکاتبیت اوراق

میران معارف و لایات و مقشین تدریسات ابتدائیه و مقشین

عمومی بوزارت میسرند بقرار نظامنامه جداگانه خود .

(۴۹) : — دایره تشکیلات و تنظیمات امور است با ایفا کردن امور و

معاملاتیکه با حداث و انشامکاتب رشديه و دارالمعلمین

و دارالمعلماتها تعلق دارد و موظف است با دایره تفتیش

کتابخانه های عمومی افغانستان تدارک کردن اثاث و لوازم

تدریسیه جمیع مکاتب بقرار نظامنامه جداگانه خود .

(۵۰) : — دایره محاسبه امور است بر ایفای کافه امور حسابیه که

متعلق است بمشاورات و مصارفات اداره مرکزی و امر

فرمودن حواله و تادیبه و تهیه و اعلان بودجه و بر ایفای

تحقق و حواله آن تخصیصاتی که در بودجه دولت مخصوص

مکاتب ابتدائیه میباشد و بر ایفای اجرائیه و حسابیه و

اصرفیه مکاتب رشديه و دارالمعلمین و دارالمعلماتها .

(۵۱) : — دایره تحریرات امور است به ثبت و تحریر مضامین و مکاتبات

وزیر معارف و دفتر اوراق مکلف است بر اخذ

و توزیع اوراق بقرار نظامنامه جداگانه خود .

(۵۲) : — میران وزارت معارف و مدیر مکتب جمعیه و مکاتب سائر مدارس

از طرف وزیر معارف انتخاب باراده سینه ملوکانه نصب
و تعیین میشوند .

دیگر مدیران مکاتب ابتدائی و مأمورین و سر معلمین کافه
مکاتب از طرف (انجمن انتخاب مأمورین معارف) انتخاب
و تصدیق وزیر معارف تعیین میشوند (انجمن انتخاب
مأمورین معارف) بزیر ریاست وزیر معارف از مستشار
و رؤسا و مدیران وزارت معارف ترکیب میابد .

۵۳) — تفتیش: هفت نفر مفتشین عمومی مستقیماً تحت امر وزیر
معارف برای تفتیش کردن احوال همه مکاتب و مدیران

و مأمورین و متعلمین مقرر میشوند، این مفتشین عمومی مکلف
هستند برای وظائف تفتیش مکاتب ابتدائیه مرکز و ولایات
و علی الخصوص اسب تفتیش مکاتب رشديه و دارالمعلمین
و دارالمعلمات و دیگر مکاتب تالیه بقرا نظامنامه جداگانه بخود .

۵۴) — انجمن معارف از مستشار و رئیس و مدیران مربوط مرکز
و مدیر معارف ولایت کابل و مفتشین عمومی تشکیل تحت

ریاست وزارت معارف انعقاد مییابد انجمن معارف درباره
جدول درسیه و دستور العمل و بهر نوع لوایح نظام و قانون

راجع بمکاتیب تدریسات را که از طرف ریاست تدریسات
ابتدائیه و تالیه داده میشود و در خصوص انتخاب کتب درسیه
اجزای مذاکرات و اتخاذ مقررات مینماید .

امور تحریریه انجمن معارف را مدیر تحریرات اداره میکند .
(۵۵) — هیئت تالیف و ترجمه کتب درسیه مرکب است از آقایان تالیف و ترجمه کتب درسیه

راجع به مکاتیب یک هیئت تالیف و ترجمه متوجه انجمن معارف تشکیل میشود
ذواتیکه این هیئت را تشکیل میکند از کتب درسیه فرانسیسی و ترکیه
و دیگر السنه ترجمه و استنباط کرده کتب درسیه را ترتیب تالیف
مینماید و مکنفر رئیس ریاست انجمن مذکور را مینماید .

بر اساس ضبط و تدوین اصول و قواعد لسان پشتو و بر
نقل و ترجمه کردن کتب درسیه باین زبان یک مرکز پشتو
تشکیل میشود، و این مرکز پشتو با انجمن معارف مربوط
میشود و مکنفر رئیس ریاست آنرا مینماید .

(۵۶) — مأموریت حفریات و موزیم موظف است بمواطبت

مراقبت حفریاتیکه در افغانستان بکار انداخته میشود، و نیز
مأمور است بتبیین و پیراستگی موزیم خانه و پیشینه و مسائل
ترقی آن ایصال کردن فوائد از آن بعموم .

وزارت تجارت

(۵۷) — وزارت تجارت ائما برای توسعه و تسهیل تجارت داخلی و خارجی افغانستان ترقی زراعت و انکشاف تحری معادن در مملکت افغانستان تدابیر لازم را بعمل می آورد.

(۵۸) — در وزارت تجارت مدیریت عمومی زراعت، و مدیریت مکتوب، و سرکاتبیت مورین، و سرکاتبیت محاسبه و سرکاتبیت اوراق موجود است.

(۵۹) — مدیریت عمومی زراعت به ترقی و توسعه زراعت در افغانستان و بداخل نمودن اصول جدید زراعت در مملکت و بجلب و اراد اینکه از زراعت بدست آید و بفهمانیدن اصول استعمال انبار صنعتی مردم و بتاسیس کاتب عملی فلاحیت و به ترتیب کشت زار ما به نمونه زراعت و حفرا آنها جدید و تقسیم آب آنها حسن محفظه جنگلها افغانستان از سر نو بسر رسانیدن جنگلها و احداث درخت زار ما در جوار قریه ما و بکندن کان و معادن موجوده بصورت احسن و کشف تحری معادن جدید و اصلاح جنبه حیوانات مأمور است.

۲۱

(۶۰) — معاملات مدیریت مابین گمرک و اصول تحصیل وجوه گمرک مطابق نظامنامه مخصوص آن اجرا گردد.

(۶۱) — مدیر عمومی زراعت و مدیر گمرکها مابین ولایات و حکومتها

اعلیٰ براه راست از طرف علمحضرت همایونی انتخاب و تعیین فرموده میشوند، دیگر مدیران وزارت و مدیران زراعت ولایات و حکومتها مابین اعلیٰ و مدیران گمرکات حکومتها هر کلان از طرف (انجمن انتخاب مأمورین تجارت) انتخاب و بمنظور حضورشان مامور منصوب میشوند.

مأمورین وزارت و گمرکها و سرکاتب مابین گمرکها از طرف (انجمن انتخاب مأمورین تجارت) انتخاب و بمنظور وزیر تجارت تعیین میگرددند، دیگر سایر مأمورین گمرکات از طرف مجلسها مشوره ولایات و حکومتی مابین اعلیٰ منتخب میشوند فقط در قبال انتخاب آنها بوزارت تجارت تقدیم و منظور می گردند.

(۶۲) — مدیر عمومی زراعت و مدیر گمرکها و سرکاتب مأمورین و سرکاتب محاسب و سرکاتب اوراق اعضا انجمن انتخاب مأمورین تجارت هستند.

انجمن انتخاب مأمورین تجارت در تحت ریاست وزیر تجارت تشکیل مییابد.

نظامنامه تشکیل وزارت مأمورین تجارت

شورای کمالیه

(۶۳) - شورای دولت، مرکز مذاکره مصلحتهاست عمومی

ملکیت است.

(۶۴) - وظایف شورای دولت بدو نوع منقسم است :-

اول - تنظیمات تکلیف که مراد از تفسیر و تنظیم هرگونه قوانین

و علاوه کردن و تعدیل نمودن قواعد آن است.

دوم - محاکمات نامورین ملکیت.

(۶۵) - شورای دولت در تحت ریاست یک رئیس عمومی

پیشود، رئیس مذکور داخل هیئت وزراء است.

(۶۶) - سه نفر معاون اول، ثانی، ثالث، و چند نفر اعضا

یک نفر فنی و یک نفر سرکاتب و بقدر لزم کاتب بشورا

دولت موجود اند.

(۶۷) - اعضا شورای دولت بنام اعضا طبیعی و اعضا

مختار به دو قسم منقسم میشوند اعضا مختار عبارت است

از نمایندگان امالی که از هر ولایت و هر حکومتی اعلیٰ از طرف

خود رعایا انتخاب گردیده بشورا دولت فرستاده شوند.

نظیر تفکیک است از سایر اشخاص

انتخاب اعضا منتخبه شوراسیما دولت مطابق فصل مخصوص
انتخابات اجرا میشود .

(۶۸) - علاوه بر مأمورین که در صین تعطیل و سبکدوشی خدایت^{شان}

مطابق ماده (۷۷) نظامنامه اساسی در جمله اعضا طبیعی
طبیعیه شورای دولت شامل میشوند دیگر نفری اعضا
طبیعیه شورای دولت بقدر لزوم از حضور ملوکا^ت تعیین
میگردند .

(۶۹) - رئیس و معاونان شورای دولت از طرف اعضا طبیعی^{طبیعی}

دولت انتخاب و منظور می گردند که منصوب میشوند،
غشی شورای دولت با انتخاب رئیس اول و منظوری
حضورشان^{شان} نه منصوب میشود، سرکاتب و کاتب^{کاتب} شورای
دولت با انتخاب معاونان شورای منظوری رئیس مقرر میشوند .

(۷۰) - دو نفر اعضا شورای دولت بزیر ریاست معاون سوم محکمه

ابتدائیه مأمورین را تشکیل میکنند محکمه مذکور بجاگم هر گونه
جرائم مأمورین که براه راست از حضور ملوکا^ت نه منصوب گردند
باشند مأمور است و نیز محاکمه مأمورین دوائر مرکزی^{یوزان}
که مرتکب جرمی از نوع جنح و جنایات گردیده باشند محکمه مذکور

تعیین
رئیس
معاونان

انفصال عیابد .

(۷۱) : — چهار نفر اعضا شورا دولت در تحت ریاست معاون دوم

اجتماع نموده محکمہ مرافعہ مأمورین را تشکیل میدهند .
 مرافعہ فیصلہ مانیکہ از محکمہ ابتدائیه مأمورین و از مجالس مشورہ
 ولایات و حکومتهاست اعلیٰ و کلان صادر شده باشند
 وظیفہ محکمہ مذکور است .

(۷۲) : — رئیس عمومی معاون اول شورا دولت بحیثیت پنج نفر اعضا

شورا که در محکمہ ابتدائیه و محکمہ مرافعہ مأمورین بشمولیت بندہ
 باشند حیثیت تمیزیه محاکمہ مأمورین را تشکیل میکنند وظیفہ
 ریاست حیثیت مذکور را رئیس عمومی شورا دولت ایفا
 مینماید .

حیثیت مذکور فیصلہ مانیکہ را که قاعدتاً از محکمہ مرافعہ مأمورین
 صادر میگردد تمیز میکند .

(۷۳) : — دیگر اعضا طبیعی و فتنجیه شورا دولت بصورت دائمی در

تحت ریاست رئیس عمومی و معاون اول بتفسیر و تنظیم
 لایحه ماس نظامیه و دیگر وظائف شورا دولت موظف هستند .

(۷۴) : — در اوقاتی که محاکمہ مأمورین نباشد همه حیثیت شورا دولت متفقاً

تکلیفات ولایت

بدیگر وظائف شوراد دولت خواهند پرداخت .
 (۷۵) — هرگاه برای یک وزارت و یا یک دائرة مستقله وضع کردن
 یک نظامنامه لازم دیده شود لائحہ همان نظامنامه از طرف همان
 وزارت و یا همان دائرة مستقل تنظیم یافته بشوراد دولت حواله
 کرده میشود شورای دولت بعد از اجرا کردن علل و ادوات
 تعدیلات لازم آن لائحہ نظامیہ را با فیصلہ آراء مجلس عالی
 وزراء تقدیم میدارد، و بعد تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری
 حضورشاهانه نظامنامه مذکور بوزارت متعلقه آن سپرده شده
 دستور العمل اتخاذ میشود .

* *
 *

فوائد مستقلة طبیبی

(۷۶) :- مدیریت مستقلة طبیبیہ در امور صحیحہ افغانستان صرف

مساعدی مینماید .

(۷۷) :- وظائف مدیریت مستقلة طبیبیہ بقرار ذیل است :-

اول :- بقدر ضرورت جلب و استخدام اطباء متخصصه از خارج

برای محافظت صححت عمومیہ مملکت .

دوم :- کشادن یک یک شفاخانه مخصوص در مرکز ولایات

و ملحقات آن .

سوم :- تاسیس نمودن (دیسپانسرهای عمومی) یعنی متقا

خانهای رایگان طبیبی بغرض سهولت مراجعت

انالی به اطباء .

چهارم :- تشویقات نمودن کشادن عطار خانها خصوصی .

پنجم :- کشادن یک کتب (مابلات) در مرکز سلطنت برای

جلوگیری واقعات مدبشه که بی باعث قابل ماسه

نادان در میان نسوان بعمل می آید .

ششم :- تاسیس کردن یک (بافتز پله ژنی خانه) برای اجراء

تذقیقات خورده بینه و استحضار کافه ادویه زریه

یعنی (سرورم) .

هفتم - بوجود آوردن یک دایره (روننگن) و یک (کیما خانه مکمل) در نفس پاتخت .

هشتم - فرستادن هیئت طبییه بسیار بزرگ محافظه صحت انالی قریه و قبائل کوچی .

نهم - اتخاذ نمودن تدابیر مانع و دافع برای رفع و جلوگیری بیماریها ساریه و امراض متعدیه که در داخل مملکت ظهور نماید .

دهم - تعیین مدت قرانظین و اداره نمودن قرانظین خانها که در وقت ظهور وبا و طاعون در ممالک مجاور نقاط لازم ساخته میشود .

(۷۸) - در دایره مدیریت مستقله طبییه بقدر لازم شعبه ما و در تحت ریاست مدیر مستقل آن یک مجلس (امور صحیه) مرکب از اطباء و متخصصه که در مرکز سلطنت اقامت دارند برپا میشود .

(۷۹) - تعیین و عزل مدیر صحیه و ایالت و حکمرانیهها به اعلی

از طرف مدیر عمومی صحیحیه بمنظوری علمحضرت بجایونی اجرا میشود
 تعیین و عزل سایر مأمورین صحیحیه و لایات و یا حکومتی اعلیٰ از
 طرف نایب الحکومه و یا حاکم اعلیٰ بعد از اصلاح مدیر صحیحیه
 محلی اجرا میشود .

(۸۰)؛ — مأمورین که از طرف مجلس نایب مشوره نایب الحکومه گئی ما
 و حکومتی نایب اعلیٰ منتخب میشوند بکار اشغال گردید .
 اوراق انتخاب شان را بوزارت مربوطه آنها میفرستند
 اگر وزارت تعلقه آن ها انتخاب مذکور را مناسب بینند ،
 حکنامه منظوری ، والا دلایل متقنه نامنظوری آنرا نوشته
 اطلاع میدهند و آنچه اشخاص از مأموریت عزل میشوند
 اما تنخواه ایام مأموریت شان داده میشود .

* *

*

فصل در قضایا

(اداره و ولایات)

(۸۱) — افغانستان از روی اداره بولایات و حکومتیهاست اعلیٰ منقسم میشود و ولایات بکوتیهاست کلان و بکوتیها و حکومتیها کلان بکوتیها و حکومتیها بعلاقه و علاقته بقریه تقسیم می یابند .

(۸۲) — امر ولایت کابل بنام والی و دیگر ولایات با اسم نائب حکومت یاد میشوند و در وظائف درین آنها هیچ فرقی نیست ولایات و حکومتیها اعلیٰ برای امور داخلیه بلاد اسطه بوزارت داخله مربوط اند .

در میان ولایت و حکومتی اعلیٰ از روی ایضا وظائف عمومیه هیچ فرق موجود نیست تنها در هر ولایت یک نائب حکومت و در هر حکومتی اعلیٰ یک حاکم اعلیٰ اجرا احکام مینماید .

* *

*

تبعات کلیه

اول: نایب الحکومه

(۸۳) — در هر ولایت نایب الحکومه رئیس و مرجع اداره عمومیست آن

ولایت میباشد.

(۸۴) — نایب الحکومه درباره خصوصیات داخله با وزارت داخله

مخاطره میکند، لکن در خصوصیاتیکه بسا شرعیات اداره
مخاطره باشد با سایر وزارتات مخاطره نموده بگرفتن امر مذکور است
اگر نایب الحکومه موقفا از مرکز ولایت بیرون رود مستوفی

ولایت از طرف او وکالت مینماید.

(۸۵) — در امور ملکیه و طائف نایب الحکومه حسب ذیل است:—

اول:— اخلاق حمیده و آداب برگزیده اسلامی را در داخل
ولایت خود بر وجه کمال حفظ کردن.

دوم:— نظامات دولت و او امیر را که از مرکز بگیرد و تطبیق
و اجرا نمودن.

سوم:— احوال نامورین و امور اداره ولایت را تقویت
کردن.

چهارم:— اگر از یکی از نامورین ولایت قصور صادر شود صورت

ثبوت آن بلا تاخیر تصحیح کردن، اگر خطا و قصور ناموس
موجب عزل و محاکمه اش باشد و نایب الحکومه
بعزل و محاکمه او صلاحیت داشته باشد بمقتضی
اصول و نظام بعزل و محاکمه او پرداختن و اگر
نامور خطا کار باراده سنیه منصوب شده باشد
از کیفیت حال بوزارت او اشعار نموده امر اجرا
تحقیقات ابتدائیه را در باره او حاصل نمودن،
اگر نامور مذکور یکی از نامورین باشد که از طرف
کدام وزارت و یا مدیریت مستقله نصب و تعیین
گردیده باشد در باره او اجرا تحقیقات ابتدائیه
نمودن و تحت محاکمه گرفتن و اگر مناسب داند وقتاً
از کار بر طرف نموده و بهمان وزارت و یا اداره
مستقله که بآن متعلق است اطلاع دهی نمودن،
داخل اختیارات نایب الحکومه است .
پنجم: - اگر موادیکه در باره آنها حاکمها از نایب الحکومه است
نمایند داخل صلاحیت و اختیارات او باشد
در خصوص آن مواد امر دادن، و اگر داخل صلاحیت

و اختیار امتداد و نباشد در خصوص آن از وزارت

متعلقه اش اذن خواستن .

ششم :- آن با مویرین ولایت را که نائب الحکومه بنصب و تعیین

اختیار وارد بموافق اصول نصب و تعیین کردن .

هفتم :- در صورتیکه یک کار خارج از نظامنامه نائب الحکومه

پیدا شود هرگاه یک کار عادی و معمولی باشد آنرا

خود بخود اجرا نمودن ، و از آن وزارت متعلقه آن

اطلاعه می کردن و اگر زیاده اهمیت داشته باشد

در باره آن در مجلس مشوره خود مذاکره نموده در انحصار

از وزارت متعلقه آن اذن گرفتن و اگر در فرستادن آن

از طرف آنها اضافه بر معاد توقع وصول جواب

تعطیل بهم برسد بحضور شانانه عرض اطلاعه می نمودن .

(۸۶) :- نائب الحکومرا از وظائف خود و از استعمال بیجا ، و غفلت

و سهل انگاری ماورینیکه در معیت او هستند در پیش حکومت

مرکزی مسئول است ، بنا برین اوججور است که ماورین ولایت

خود را زیر نگرانی داشته باشد .

(۸۷) :- از انبیت و انضباط ولایت نائب الحکومه رأسا مسئول

بنابرین نایب الحکومه براسب محافظه امنیت مملکت مطابق
قاعده (۸۸) و (۸۹) آتی الذکر باتخاذ تدبیر مختار
و ماذون است .

(۸۸) در صورتیکه قوت کواالی بجا فطنت امنیت مملکت کافی نباشد
نایب الحکومه بکلائترین نصبدار فوجی که در ولایت او موجود
باشد مراجعت کند و تقسیمیکه بکواالی قوه الظهور باشد بقدر
لزوم جلب قوه عسکر برایش تواند .

(۸۹) در صورتیکه در یک گوشه مملکت یک آثار شورش و بغاوت
و یا یک حرکت محمل امنیت عمومی مشاهده شود و حال وزما
بازن گرفتن از مرکز سلطنت مساعد نباشد نایب الحکومه
مسئولیت اعلان را بر خود گرفته در داخل ولایت حکومت
عسکری را که بیانش در یک فصل مخصوص میآید اعلان کرده
میستواند .

(۹۰) در صورتیکه نایب الحکومه اشخاص مفسد و شورانگیزیکه دفع کردن
شانرا فوری لازم بداند و زمان باذن گرفتن از مرکز مسام
باشد نظر بقرار و تجویزیکه در مجلس مشوره صادر میشود،
موقوفاً بر مرکز سلطنت فرستاده میستواند و بعد از آن

مجبور است که کیفیت مذکور را بهر اهرام اسباب موجب آن
بمركز اشعار دارد .

(۹۱) — نایب الحکومه با اجرا ضرب بیچکس بهر سبب و بهانه که باشد مآذون

نیست اساساً شکنجه با اکل ممنوع است ، مگر جزای ضرب
نظر حکم شرعی که در نظامنامه جزا تصریح شده و از محکمه عدلیه
در باب ارباب جرائم صادر گردیده باشد بموجب احکام
نظامنامه مخصوص آن بواسطه نامورین آن اجرا کرده میشود .

(۹۲) — چون در افغانستان نظام عادلانه مصونیت مساکین مشروط است

بدین شرط که باید بتما مهابان رعایت کرده شود ، لهذا
نایب الحکومه بدون تعیین و تعریف نظام بیچکس را خواه منصب
کو توالی باشد و خواه دیگر ناموز نگذارد که بهر سبب و بهانه
چه وقت شب و چه هنگام روز بخانه کسی داخل شود و خصوص
نایب الحکومه باید که بدرجه نهایت توجه و دقت نماید .

(۹۳) — نایب الحکومه اشخاص او باش وید گردان بنا بر قرار داد مجلس مشوره

خود داخل کار نامه شاقه دولت نماید .

(۹۴) — نایب الحکومه بنیجانهارا امتداد یا با خبری و تکرانی مینماید و وقت

میکند که بیچکس از حکم نظامنامه زیاده مجبوس نماید و حسن ادا

و پاکیزگی و انتظام بندیکانه تا توجه تام مبذول بیناید، و
 بازخواست کسانیرا که در حبس خانه مانده اند و در حق شان
 هنوز حکم صادر نشده است نموده احضار ایشان را بجا کم
 عدلیه بلا تأخیر ستارش میکند و خرج خوراک و گذران روزانه
 محسوس را موافق نظامنامه توقیف خانه تدارکست
 میفرماید .

(۹۵) — نایب الحکومه بأمور عدلیه قطعاً مداخله و بجزا کرات و مقررات
 اجرایی نفوذ کرده نمیتواند، تنها در حق قضاییکه استعجال
 بیجا بشان در وظیفه مأموریت خود و جرئت ارتکاب
 وارثان بشان محسوس شود پس از تحقیقات کیفیت آنرا
 مفصلاً و سیراً بوزارت عدلیه پیش بیناید .

(۹۶) — نایب الحکومه تحصیل کافه محاصل دولت مجبور است لیکن
 بگرفتن چیزهای زیاده از مقدار معین مأذون نیست
 بصرف کردن مبالغیکه بقرار نظامنامه بودجه تعیین
 و تحصیل شده و بفرستادن باقیمانده وجه آن بمرکز
 سلطنت مأمور است .

(۹۷) — نایب الحکومه در داخل ولایت مجبور است که تعمیم مکاتب

حسن اداره آنها و ترقی تجارت و زراعت و صنایع
متادیا مصرف بهمت و غیرت نماید .

(۹۸) - نائب الحکومه بنظارت کردن امور ذیل بذریعہ مأمورین
متعلقہ آن مأمور است :-

محافظة صحت عمومی، و آبادانی مملکت، و خشک کردن
جبه زارنا، و محافظه طرق عمومیہ بوجه احسن، و امنیت
راہہای میان مرکز ولایت، و مراکز حکومتیہا و تاسیس
فابریقہ ما، و شفاخانہ ما، و تکثیر جنگلہا، و حسن محافظه
معادن و جنگلہا، و انتظامات معاملات پوستہ و
تلفون و تیلگراف .

(۹۹) - نائب الحکومه در امور داخلیہ قطعات عسکریہ و تعلیم و تربیہ آنها

کہ در داخل ولایت مقیم باشند قطعاً مداخلہ کردہ نیستند
مگر بقرار قاعدہ عند الاقتضا بقسمیکہ بگو تو الی قوت الظہر تو
بقدر لزوم اعطاء قوہ عسکریہ را از منصبدار بنزدیکترین ولایت
طلب کردہ میستواند و منصبدار مذکور آن قوہ عسکریہ را کہ نائب
الحکومه تحریراً طلب کردہ است بموقع معہود بفرستد .

(۱۰۰) - در حینت نائب الحکومه بر اینا وظائف مصرحہ بالا،

رہ سائبے نامورین فیل میباشند :-

- اول :- محاکم عدلیہ
- دوم :- مستوفی
- سوم :- مدیر معارف
- چہارم :- " لکڑک
- پنجم :- " زرعت
- ششم :- " نفوس
- ہفتم :- نامور امور خارجیت
- ہشتم :- " خزینہ
- نہم :- قومانڈان کو تو الی
- دہم :- سرکاتب کتب نویسی
- یازدہم :- نامور پوستہ

(۱۰۱) :- مستوفی خودش از طرف پادشاہی منصوب میشود کار خود را بصورت نظامات مالیتہ بجائے آرد مستوفی آمر کاؤ نامورین مالیتہ ولایت است اگر یکی از نامورین مالیتہ بموافقت نظامات مالیتہ قواعد حسابیتہ حرکت نکند مستوفی در حق او سے تحقیقا ابتدائیہ نمودہ نتیجہ را سائبہ انکاومہ عرض نماید .

مستوفی حسب نظامنامه مالیات دولت را که اهل ولایت
به ادا آن مجبور هستند تحصیل نماید و بر وفق نظامنامه
(بودجه) ولایت اجرا صرفیات کرده اضافه آنرا بام
نائب الحکومه بمركز سلطنت میفرستند.

(۱۰۲): — در معیت مستوفی مدیریت محاسبه و اداره واردات و

مصارفات و بقدر لازم نویسنده هم میباشد.

(۱۰۳): — سرکاتب مکتوب نویسی بامور تحریر نائب الحکومه مأمور است.

(۱۰۴): — مدیر معارف بامور معارف ولایات مأمور است مدیر معارف

بانتخاب وزارت معارف باراده سنیّه منصوب

میشود در داخل ولایت هر قدر کتب مانیکه باشند تماماً

در تحت امر مدیر معارف میباشد، مدیر معارف در

داخل ولایت بجز احکام نظامنامه معارف

حتی الامکان بصرف مساعی مجبور است.

(۱۰۵): — مدیر نفوس بمعاملات تحریری نفوس مأمور است مدیر ^{نفوس}

بانتخاب وزارت داخلیه باراده سنیّه منصوب میشود.

(۱۰۶): — مدیر زراعت در داخل ولایت بتکثیر زراعت و تعمیم

اصول جدید زراعت و محافظه جنگلها و احداث

جنگلهاست نو دسرشته معادن کشف و کشف کردن
معادن جدیده موظف است مدیرزراعت با انتخاب وزارت
تجارت باراده سینه منصوب میشود .

(۱۰۶) — مأمور امور خارجه يك مأمور وزارت خارجه است که نزد نائب
مباشد از احوال دول اجنبیه که بمهر و دولایت است
معلومات بدست آوردن و معاملاتیکه در میان نائب
و قونسلهاست اجنبیه جاری میباشد اجرا نمودن و قضا
مأمور امور خارجه است ، مأمور امور خارجه از طرف وزارت
خارجیه انتخاب و تعیین کرده میشود .

(۱۰۸) — قوماندهان کو توالی در داخل ولایت بمحافظه امن و آسایش
مأمور است ، قوماندهان کو توالی از سبب وظائف خود
که متعلق بضبط و ربط ولایت است در تحت امر نائب
مباشد منصبدار پولیس که در مرکز ولایت موجود است بامر
قوماندهان کو توالی تابع است ، قوماندهان کو توالی از امن
و آسایش مرکز ولایت و حواشی آن بالذات مسئول است
قوماندهان کو توالی در حق مجرمانیکه جرائم ایشان از نوع
قباحت است بعد از ثبوت آن جزا میدهند قوماندهان

نظیر و سایر امور

کو توالی مردمان گریزی هر نوع مجرما و محکومین گریز را
 بدست آورده بمقام متعلق آن بجا فطت تسلیم میکند
 پسا پورت تبعه دول خارجه و پسا پورت تجار و سیاح
 و کوچی و کرایه کش بقرار نظامنامه مخصوصه آن از اداره
 مربوطه اش اجرا میشود .

(۱۰۹) — بیجا کس از مأمورین ولایت براه رست با وزارتیکه به آنجا

مغسوب اند مخایره کرده نمیتواند ، و وزارت نیز
 با مأمورین ملحقات خود در هر بابی که باشد رؤسا او را
 داده نمیتوانند جمیع مخایرات مرکز فقط بواسطه نایب الحکومه
 جریان میابد و هر دائره مکتوبها و معروضات را که بوزارت خود
 مینویسد آنرا بالذات احضار نموده بگرفتن دستخط بران
 مجبور است مگر در صورتیکه نایب الحکومه بدو اثر ماتحت خود
 بعضی او امر خلاف نظام اعطا نموده در اجرا و ایجاب آن
 اصرار نماید آن زمان مأمورین ملحقات مجبور اند که کیفیت را
 رؤسا بوزارت متعلقه شان اجبار و اشعار نمایند .

(۱۱۰) — مأمورین منصوبه ولایات که قانونا در حال غیاب و کیل
 معین ندارند اگر فوت گردیده و یا نظاما از کار بر طرف شوند

تفکیک است

۴۳

الی زمان نصب شدن مأمور جدید شخصی که نایب
الحکومه یا حاکم اعلیٰ عوض آنها تعیین کنند ایفا
وظائف شان را نمایند .

* *

*

روز پنجشنبه ۱۳۰۲

(۱۱۱) در هر ولایت یک مجلس مشوره موجود میباشد مجلس مشوره علاوه بر آن که

مواد متعلقه با امور ادارتی و ولایت در تحت مذاکره میگردد یک خدمت متبداً

در خصوص محکمات مأمورین هم بعهده اش مفوض است

صورت اجراء این خدمت ثانوی او در فصلیکه راجع است

بجائیکه مأمورین منقلاً درج و توضیح میشود.

(۱۱۲) موادیکه در مجلس مشوره ولایت متعلق با امور اداره ولایت

مذاکره میشود از قرار ذیل است -

۱- اجرای خرید و فروش سرکاری و عقد قراردادها

بجسومت لازم باشد ترمیم کلیه تعمیرات بنیه سرکاری

و عندالافتضا تجویز نمودن بر استمالک دولت

بر املاک خصوصیه بعضی اشخاص بغرض منفعت

عمومیه مطابق نظامنامه مخصوص آن

۲- تجویز نمودن بر انشاء راهها بنیکه در بین مرکزها

حکومتی تأخیر میشود و مذاکره موادیکه متعلقه

به زراعت و تجارت و سایر امور نافعه ولایت

امور نافعه

و تجویز کشادن دوا خانها و شفا خانها و دیگر

چیزها از قبیل آن .

امور بلایه: تعیین و تخصیص محل بازارها و عادی بازارها

بزرگ محوسی و قبرستانها و دیگر مواد که بصورت

عمومی متعلق باشد .

امور ملکیه: اول، تجویز درباره تغییرات بناط علاقه با دیگر

بایکدیگر .

دوم، عنداللزوم بعضی مواد و دیگر در مجلس مشوره

حکومتی با ابتداء مذاکره شده باشند و بر سر

مذاکره از طرف نائب الحکومه بمجلس حاکم

تدقیقات نمودن .

امور قضائیه: تجویز نمودن در خصوص فرستادن جهان خاصیکه

در داخل ولایت مصدر فتنه و فساد شده است

و راحت عمومی را مختل و مسلوب سازند .

بدار سلطنته کابل اخذ و حبس کسانی که از ادا

مواصل و مالیات دولت سرکشی و تمرد ورزند .

(۱۱۳) - مجلس مشوره در تحت ریاست نائب الحکومه منعقد میشود و بنام اعضا

(طبیعی) و اعضا (منتخبه) بر دو قسم اعضا مشتمل میباشد:-
 اعضا طبیعی اش عبارت است از مستوفی و سرکاتب مکتوب
 نویسی و مدیر معارف و مدیر مکرک و مدیر زراعت و امور امور
 خارجیه .

و اعضا منتخبه اش عبارت است از نمایندگان رعایا
 که بموجب قاعده آینده از طرف مالی ولایت منتخب شده باشند .

(۱۱۴) :- برای انتخاب اعضا منتخبه مجلس مشوره ولایت جمیع

کسانی که بدولت مالیه دهه میباشد از مردمان صاحب حیثیت
 و اعتبار امانی مرکز ولایت و شهرهای نیکه مراکز حکومتها باشد
 و یا از جمله رؤسا قبائل بزرگ چنان نفری را که بدولت
 مالیه دهه باشند موافق مواد اصول انتخاب و کلا منتخبه
 مجلس مشوره نایب الحکومه بفرستند .

و اعضا منتخبه مذکور در تحت ریاست نایب الحکومه یا حاکم اعلی
 اجتماع نموده از میان خودشان موافق قواعد آئینه نفری را
 نمایندگی در شورای دولت انتخاب میکنند .

(۱۱۵) :- اعضا منتخبه مجلس مشوره تا سه سال ایفا خدمت نمایند و

بعد از سه سال انتخاب جدید میشود .

سویا حکومتی های کلان

(۱۱۹) — حکومتی های کلان در تحت اداره یک یکت حاکم کلان پنا

در داخل هر حکومتی کلان چند حکومتی موجود میباشد.

(۱۲۰) — وظائف حاکم های کلان عینا مانند وظیفه نائب حکومتی

است.

(۱۲۱) — مرجع حاکم های کلانیکه بیکت ولایت و یا حکومتی اعلی

مربوط باشند نائب حکومتی و حاکم های اعلی است.

(۱۲۲) — در هر حکومتی کلان علاوه بر یکت یکت مدیر مال یکت یکت کاتب

مکتوب و یکت یکت مأمور پوسته و عنداللزوم یکت مأمور

گرگ موجود میباشد در مرکز بعضی از حکومتی های کلان

اگر کدام قونسل جنبی باشد در اینجا یکت مأمور خارجی نیز

موجود میباشد و علاوه بر مأمورین فوق در مرکز حکومتی

کلان یکت ضابط کو تو الی نیز موجود است.

(۱۲۳) — مدیر مال و کاتب مکتوب و مأمور خارجی و مأمور گرگ اعضا

طبیعیه مجلس مشوره حکومتی های کلان را تشکیل میدهد

یکت یکت نفر اعضا نیکه از هر حکومتی تابع حکومتی کلان اینجا

لغات و اصطلاحات - یکت

گردیده اند باینکه نفر عضویکه از مرکز خود حکومتی کلان منتخب
 شده است (اعضا منتخبه مجلس مشوره یک حکومتی کلان)
 هستند، انتخاب اعضا منتخبه بصورتیکه در فصل مخصوص
 صورت انتخابات اعضا منتخبه بیان گردیده جریان میباشد.
 (۱۲۴) — وظیفه مجلس مشوره یک حکومتی کلان عینا مانند وظیفه
 مجلس مشوره یک ولایت بوده بقیصده دعوات انواع جنجه
 و جنایت مأمورینیکه در داخل حکومتی کلان باشند
 مختار و صلاحیت دار است.

(۱۲۵) — کاتبهای حکومتی های کلان در عین زمان کاتبان
 مجلس مشوره میباشد.

(۱۲۶) — برای تفصیلاتیکه درباره وظائف حاکم های کلان
 و وظیفه های کاذب مأمورینیکه در معیت شان هستند
 بفصل نائب حکومت مارجعت باید کرد، اما مجازات
 قباحت را اگر فرماندان کو تو الی حکومتی کلان تا کند کشتیار
 خود فرماندان میدهد والا پایا نتر باشد تحقیقات ابتدائیه را
 آنها نموده حکم مجازات را حکام میدهد.

* * *

تجدیدت ایالتی سیمه از قتل

چهارم: چنانچه در اینها

- (۱۲۶) — در هر حکومتی یک نفر حاکم میباشد هیچ حاکم نایب اول و دوم و سوم و نایب الحکومدها و حاکم نایب اعلی و حاکم نایب کلان میباشد باین حاکم نایب درجه اول دوم و سوم در حقوق و خدمات هیچ فرق نیست این عنوانات آنها از روی وسعت و اهمیت دایره حکومتی است .
- (۱۲۸) — حاکم نایب درجه اول با انتخاب (انجمن مأمورین وزارت اخله) تعیین و بمنظوری همایونی نصب میشوند و حاکم نایب درجه دوم و سوم از طرف (انجمن انتخاب مأمورین وزارت داخله) انتخاب و بمنظوری وزیر داخله مقرر میگرددند .
- (۱۲۹) — حاکم نایب داخل حکومتیها بر خودشان تدویر امور مملکت و ضابطه و مالیه و سایر امور و بحسن ایفای نظامات دولت و اجرا او امریکه بموجب نظامات از طرف نایب الحکومدها براسه شان داده شود مجبوراند .
- (۱۳۰) — حکام از محافظت اعیان داخلی حکومتیها بر خود مسؤل اند براسه اجرا و ایفای امور انضباطیه بحیثیت حاکم بقدر لزوم

تکلیف است که ایضا

قطعات کو توالی میباشد که یک قسم آن در مرکز حکومتی خود حاکم
مانده قسم دیگر آن در علاقه ما و نقاط لازمه تعیین و تقسیم هستند
منصبداران کو توالی حکومتی در تحت امر حاکم حکومتی خودشان
حرکت میکنند .

(۱۳۱) — حاکم ما در خصوص ایفا و ایهامال خدمات و رعایت دیار حاکم
رعایت احکام قانونیه و نظامیه مامورینند که در دائره
حکومتیهایشان باشند متادیا اجراء تدقیق و تفتیش
ینمایند، در حق مأمورین ماتحت که از ایشان اوضاع
مخالف نظام سربزند و یا بر رعایای ماتحت ظلم
و تعدی شان دیده شود حاکمها بر وفق فصل مخصوص حاکم
مأمورین اجراء تحقیقات ینمایند .

(۱۳۲) — حاکمها بنظم و اصلاح راه و گذرگاههای صعوب المرور که
در بین قریهها هستند بحسن محافظه طرق عمومیه که در داخل
حکومتیهای شان باشند نیز موظف هستند و انحصوس
از بالا دستت خود سر رشته بگیرند .

(۱۳۳) — وظایف حاکمها بقراردیل است
اول — براساس کشادن مکاتب ابتدایه و براساس استخدام

معلمین بسیار ما بین قبائل کوچی از بالا دست خود شسته
گرفتن، و تشویق و تحریک نمودن بچه های کوچی
و دیهاتی را که در مکاتب ابتدائیه هستند از بهر تحصیل
بمکاتب مرکز ولایات و مرکز سلطنت.

دوم - دستگیر ساختن و تعقیب نمودن هرگونه مجرمین و محکومین
گریزی که داخل حکومتی او فرار و یا اخذ مقام نمود
باشند.

سوم - تحریر کردن نفوس انالی در جمیع دائره حکومتی خود
بی کم و کاست بواسطه امور نفوس.

چهارم - اجبار نمودن علاقه دار و قریه دار را بر اینکه جمیع
تولدات و وفیات و نقل مکان و آتش زده گی
خرمن و آمدگی سیلاب و ازین قبیل قوعات همرا
بر وقت زمانش برابر اخبار نمایند.

پنجم - اشخاصی را که در عدم ادا محصول سرکاری اصرار کنند
بیاورد پشت امور مالیه بحضور مجلس مشوره محاکمه
کردن و بعد الحکم تا به سی روز بندگی کردن تقدیم کردن
فاضله مبالغه مستحصله سرکار بر انجمنینه مرکزیه

ولایت پس از جد کردن مبلغیکه بموجب نظامنامه
 (بودجه) براس خود اداره حکومتی تخصیص شده است.
 ششم. نظارت و مراقبت کردن بر اجراءات و کاررواییهایی
 هیئت ما طبیعتاً بسیار که بغرض تداوی امراض اهالی
 قریه انتخاب شده اند که آیا بقرار نظامنامه خود
 همه قریه ما را دور و گردشش نموده بیمار ما را با حسن
 صورت معالجه و دواها سازا کاملاً اعطای نمایند
 یا خیر .

هفتم. دقت نمودن بر اینکه جنگلهای داخل حکومتی او خراب
 نشود و بهمت گذاشتن در تربیت و تکمیل جنگلهای
 و درخت زارهای نو .

هشتم. فوراً اگر رفتار کردن ارباب جرائم از هر قسم که باشند
 از انجمله تا مجازات نمودن فاعلین قباحت را بموجب
 تحقیقات ، و تسلیم کردن مرتکبین جنج و جهالت را
 بمحکمه عدلیه حکومتی خود .

نهم. تشویق نمودن اهالی را بترقی و توسعه زراعت
 و تجارت و صنایعیکه در داخل حکومتی او رواج

داشته باشد حاکم یا بعضی ازین وظائف را بالذات
و بعضی را بصلاح و صواب دید مجلس تا بس مشور
خودشان ایفای نمایند .

(۱۳۴) : — در معیت حاکمها علاوه بر منصبدار کو تو الی که قبلاً ذکر شد
مأمور مالیّه و یکت یکت مأمور نفوس هم میباشد .

(۱۳۵) : — مجلس تا بس مشورّه حکومتی در تحت ریاست حاکم نامنقده
مے شود .

درین مجلس بنام اعضا طبیعیّه و اعضا منتخبه دو قسم اعضا
موجود میباشد .

اعضای طبیعیّه مجلس مشورّه شان مأمورین مالیّه و نفوس
هستند و اعضا منتخبه آن عبارت است از نفرهاییکه از میان
الالی منتخب شده باشند .

(۱۳۶) : — اعضا منتخبه مجلس مشورّه حکومتی عبارت است از یک کتفر
اعضاییکه از هر علاقه تابع یکت حکومتی انتخاب گردیده اند
با یک نفر عضویکه از مرکز خود علاقه حکومتی انتخاب گردیده است .
انتخاب اعضا منتخبه مجلس مشورّه حکومتی بصورتیکه در فصل
مخصوص (صورت انتخابات اعضا سبب منتخبه)

در خاتمه بیان گردیده جریان مییابد مدت خدمت اعضا
سه سال است بعد از اختتام مدت اعضا سه جدید
انتخاب میشود .

(۱۳۷) : --- مجلس سب مشوره حکومتی تنها در خصوص اموریکه با اداره حکومتی

تعلق دارد مذاکره مینمایند و با منظوری بالا دست خود
حاکمه ماورینیکه مرکب قباحت شده باشند و دادن
در حق آنها از جمله وظائف مجلسها مشوره حکومتی شمرده شود
و اجراء آن خاص تعلق منظوری حاکم بالا دست دارد .

(۱۳۸) : --- نائب حکومت و حکام اقل در ماه یکروز بروز باجمود در سب

جامع از مضمون و فوائد اعلانات و نظامات دولت بر
ایقاظ و آگاهی االی نطقها سه مفیده نمایند .

* *

*

تشیلات استانی و نواحی

پنجم: علاقته‌ها

(۱۳۹) - حکومتها برعلاقه‌ها تقسیم میشوند و هرعلاقه نظر بر درجه مسئولیت خود از چند قریه ترکیب می یابد در هرعلاقه یک علاقهدار اجراء حکومت ینماید .

(۱۴۰) - علاقهدار باید شخص خواننده و نویسنده و باعفت و ناموس بوده عمرش هم بیچ صورت از (بیست سال) کم نباشد .

(۱۴۱) - علاقهدار با اجراء و وظائف ذیل مجبور است :-
اول :- در رعایت با حکام شرعی و پابندی آن ائالی علاقهدار دائماً مجبور نمودن .

دوم :- آریاب هر قسم جرائم مشهوره را فعلاً توقیف و مرتکبین قباحت را بصلاح و تجویز مجلس مشوره علاقهدار خود بازار اختیار او که در آینده توضیح یافته مجازات نمودن ، و مجرمین جنحه و جنایت را با اوراق تحقیقیه ابتدائیه شان بجلو متی بالادست خود سپردن ، در صورت ظهور یک جنایت که فاعل آن مجهول باشد علاوه بر دوام نمودن

مجلس مشورت است که سینه اولی است

در اجراء تحقیقات ابتدائیه آن جستجو مجرم
 بحاکم بالادست معلومات مفصله داد و در هر حکمیکه
 از طرف حکام مافوق او در خصوص جستجوی جانی
 براسه او صادر گردد متابعت نمود و احکام
 جمیع اطلاعات متعلق مسائل حقوق و جزا که با او
 میرسند در معرض اجرا گذاشتن، احکام و بیت
 خون و جزای نقدی را بلا توقف و بدون فوت
 وقت و فرصت اجرا داشته مبلغ و بیت را بوقت
 مقتول و جزای نقدی را بجزئیته قریب توزیع
 نمودن .

سوم - در تطهیر و صفائی علاقه حکومتی خود از هرگز نکندگی
 و غلاظت که صحت عمومی را اختلال میسازد
 سعی بلیغ نمودن .

چهارم - بر موقع ورود یکی از هیئت با صیغه بسیار که داخل
 علاقه داری و میشود در استفاده مرصها و بیماری
 از آن جد و جهد بسیار نمودن .

پنجم - در اصلاح خرابیهای جزوی آنها تهنگه ناک که در بین قریب

بصورت خطی در حاشیه راست صفحه نوشته شده است.

میباشد کوشش ورزیدن .

ششم - در ترمیم و تعمیر مساجد و خراب نشدن شان توجه نمودن
هفتم - بر حسن محافظه هر نوع مبانی که از طرف دولت تعمیر
شده باشند وقت و بر آرتیم و تعمیر جاهای
مرمت طلب آن اجزای پیمایش نموده لزوم تعمیر
از ابدار و حکومتی عرضه داشتن .

هشتم - بکتهای راکه در داخل علاقه او هستند انما تشریح
و بر حسن ایجاب و نظیفه معلمین آن علم آوری نمودن .
نهم - بر موقع ظهور حریق و سیلاب آتش زده گی جنگل و
خرمن آفتها به سائر تدابیر لازم اندادیه اتخاذ
نمودن .

دهم - در حفظ و قایم جنگلهای طبیعی از تلف شدن براب
بسر رسانیدن جنگلهای انالی را تشویق دادن .
یازدهم - در تحصیل محاصل سرکاری بدرجه کوشش نمودن که
بر ذمه بیچکس از رعایا داخله علاقه وی چیزه
باقی نماند و علاوه از انالی خارج دائره نظر است
اضافه ستانی نشود .

کلیات کمال

(۱۴۲) : ————— علاقه دار براسے مجازات نمودن اہل قباحت از رعایا بموجب

صلاح و صواب دید مجلس مشورہ خود تنہا تادمہ روز نظر بندی و
یکصد روپیہ جزا سے نقدی را صلاحیت دارد محکومیتے کہ
اضافہ بران باشد از حاکم بالا دست خود باید اذن اجازت
بخواہد .

علاقہ دار مجلس کردن اشخاصیکہ در عدم ادائالیات دولت
اصرار کند اختیار ندارد .

(۱۴۳) : ————— با علاقہ دار یک کاتب و در منطقہ علاقہ اش یکفرزہ کو توالی

موجود است کہ منصبدار آن در تحت امر علاقہ دار اجراء
ناموریت و ایفا خدمت مینماید .

(۱۴۴) : ————— در ہر علاقہ یک مجلس علاقہ داری موجود مہی باشد مجلس علاقہ

در تحت ریاست علاقہ دار از سہ عضو دیگر کہ از معتبرین اہالی
علاقہ و قریہ نام باشند براسے سہ سال از طرف اہالی قریہ
و قبائل انتخاب میشود .

انتخاب اعضا (مجلس مشورہ علاقہ داری) مطابق بہ فصل مخصوص
انتخابات کہ در خاتمہ است اجرا گردد .

* * *

شمس: قریبا و قبائل کوچی

(۱۴۵): — اداره ساری (قریبا) و (قبائل کوچی) محل است

بروسا ساری ایشان در مخصوص در نظامنامه مخصوص

اداره ولایات قواعد قطعیہ و مفصلہ موجود است .

* *

*

دیوان سنجش

(۱۴۶) :- دیوان سنجش بتدقیق همه اوراق حسابیه دولت علیه افغانیه

مأمور است .

(۱۴۷) :- وزیر مالیه دیدگاه سببه عمومیه مجبور است که اوراق حسابیه هر ساله

باجزییات و تفصیلات آن بموجب عدیکه در نظامنامه محاسبه

عمومیه توضیح یافته بدیوان سنجش بفرستد، اگر بموجب

اوراق حسابیه را نفرستاد وزیر مالیه و مدیر محاسبه عمومی

مسئولند، دیوان سنجش در اثنا سبب این تدقیقات

تدقیق میکند که آیا همه مصارف دولت با اوراق محاسبه

نظامیه موافق ساخته شده اند یا نه، و آیا تکمیل و اردا

دولت تحصیل گردیده یا خیر، و در نتیجه این تحقیقات تدقیقات

وزیر مالیه و مدیر محاسبه عمومیه مسئول شناخته میشوند .

یک موازنه حقیقیه بودجه که بوزارت مالیه تنظیم می شود

بعد از تدقیقات بحضور مبارک شالانه تقدیم مینماید .

(۱۴۸) :- دیوان سنجش مرکب است از یک رئیس و شش نفر اعضا

رئیس و اعضا دیوان سنجش از طرف اشرف علی حضرت بهایونی

انتخاب و تعیین میشوند .
 کاتبها سه سخنرسان به انتخاب اعضا دیوان سخنرسان و منظوری
 رئیس آن مقرر میشوند .

(۱۴۹) : دیوان سخنرسان به چگونگی وزارت مربوطیت ندارد، و برادر است
 بحضور اشرف ملوکاژ مسئول شناخته میشود، و بمطابق نظر
 مخصوص خود ایفا وظیفه مینماید .

* *

*

چگونگی اعلان حکومت

- (۱۵۰) - بجز آنکه با اعلان حکومت عسکریته لزوم دیده شود، بنا بر عرض
 و گذارش وزارت عدلیه بامر و اراده سنییه اعلییه حضرت ملوکا
 یکت بیان نامه نشر میشود، که بیان نامه مذکور بر خصوصیات
 ذیل محتوی میباشد -
- اول - حدود منطقه عمالکه که در آن حکومت عسکریته اعلان
 گردیده است مکتلاً تعیین تحدید میشود.
  - دوم - سبب اعلان حکومت عسکریته بیان میشود.
  - سوم - اگر حکومت عسکریته موقفاً اعلان گردیده باشد،
 تاریخ ختم تمام آن نیز توضیح میگردد.
  - چهارم - آمر بزرگ عسکریته نیز تصریح و نشان داده میشود.
  - پنجم - در منطقه که حکومت عسکریته در آن اعلان گردیده است
 افعال و حرکاتیکه ارتکاب آن ممنوع است ذکر و تشریح
 میشود [مثلاً از قبیل سلاح کشاندن، و درجا
 آشکار و پنهان اجتماع نمودن، و شبها نگاه بعد
 ساعت معین گشت و گذار نمودن و غیره] .

کتابت شده است

(۱۵۱) — در منطقه که در آن حکومت عسکریه اعلان گردد، همه وظایف عسکریه
 باید با امنیت و انضباط مملکت باشد، بقوماندان رگترین
 عسکریه که در آنجا هست انتقال نیابد، و یا اگر لازم
 دیده شود بمنطقه مذکور مخصوصاً از طرف اشرف پادشاهی
 یک قوماندان عسکریه فرستاده میشود، و ریاست حکومت
 عسکریه بمشارایه تفویض میگردد.

(۱۵۲) — در منطقه که در آن حکومت عسکریه اعلان گردد، محاکمه ارباب
 جرائمیکه جرم شان متعلق باخلال امنیت داخلی و یا خارجی
 دولت باشد در دیوان حرب عسکریه اجرا میشود و تفصیلات
 این جرائم در (باب اول) و (فصل نهم) اول دوم
 نظامنامه جزایه ملکیه شرح و تصریح گردیده است و
 محاکمه کسانی که مرتکب یکی از افعال ممنوعه که در اعلان نشان
 داده شده گردیده باشند تیزتر در دیوان حرب عسکریه
 ملاحظه میشود.

(۱۵۳) — دیوان حرب عسکریه که حکومت عسکریه مربوط میباشد
 از یک رئیس و ششش اعضا ترکیب میباشد، رتبه رئیس دیوان
 حرب عسکریه بهمین حال باید از رتبه رئیس حکومت عسکریه یک
 مرتبه پایینتر باشد.

در محاکمه ارباب جرائمیکه جرم شان متعلق باخلال امنیت داخلی و یا خارجی دولت باشد در دیوان حرب عسکریه اجرا میشود و تفصیلات این جرائم در (باب اول) و (فصل نهم) اول دوم نظامنامه جزایه ملکیه شرح و تصریح گردیده است و محاکمه کسانی که مرتکب یکی از افعال ممنوعه که در اعلان نشان داده شده گردیده باشند تیزتر در دیوان حرب عسکریه ملاحظه میشود.

کمتر باشد درین دیوان حرب بقدر لزوم نویسنده هم چون
میباشد، و در محبت رئیس دیوان حرب عسکری بر محافظ
بندیها موقت و بغير ضمانت این انضباط داخل جوار دیوان
حرب عسکری در اشاعه محاکمه نظریه اهمیت و وسعت کار
بدرجیک تولى و یا یک کند که قوه عسکری اعطای شود.

(۱۵۴) — در کتب جرائم قاعده (۱۵۸) هر زمانیکه گرفتار شوند از طرف
رئیس حکومت عسکریه با وراق تحقیقات ابتدائیه شان
یکت جابرئیس دیوان حرب عسکری تحت الحفظ تسلیم
کرده می شوند.

(۱۵۵) — دیوان حرب عسکری شکل و طرزیکه در قاعده (۳۸) نظماً
جزای عسکری بیان گردیده است محاکمه مجرم را اجرا میکند
و در باره او از قرار نظامنامه جزای عسکری و یا اگر دیوان
موجود نباشد بموجب نظامنامه جزایه ملکی تعیین جزا
مینماید و اعلام مفصل آنرا که تنظیم داده است بر آ اجرا
رئیس حکومت عسکریه تقدیم میکند.

(۱۵۶) — هنگامیکه حکومت عسکریه اعلان کرد و فیصله داد که از دیوان
حرب عسکری اده میشوند هیچ سبب و بهانه دوباره قابل

Handwritten marginal notes in Persian script, including the word 'مجلس' (Majlis) and other illegible text.

مرافعه و تمیز نیستند، هرگاه فیصله که در باره مجرم از دیوان جزا
 عسکری صادر گردیده عبارت از جزا است جس بازده سال
 باشد فی الحال از طرف رئیس حکومت عسکریه منظور و
 گردیده و محکوم با اعلام امضا شده اش محفوظاً بنائب
 و یا حاکم اعلیٰ سپرده شده در جس خانه عمومی جزا است خود را
 میسپارد .

اگر محکومیت عبارت از جزا است جس دوام و یا حکم اعدام باشد
 بفرض منظوری حضور حضرت شهر یاری اعلام فیصله از طرف
 رئیس حکومت عسکریه بوزارت حربیه تقدیم گردیده و بعد از آنکه
 از طرف اشرف پادشاهی منظور فرموده شد اعلام مذکور
 با فرمان و نشان شهر یاری یکجا از طرف وزیر حربیه بر رئیس
 حکومت عسکریه اعاده گردیده بنائب الحکومه یا حاکم اعلیٰ
 سپرده در معرض اجرا گذاشته میشود، مجرمیکه در باره او
 حکم اعدام صادر گردیده باشد معامله اعدام او بطریقیکه
 در باب اول قانون نامه جزا است عسکری بیان گردیده
 از طرف رئیس حکومت عسکری بشرط حاصل کردن منظوری
 حضوره الا شهر یاری اجرا میشود .

تفصیلات
 ۱۰۳

(۱۵۷) :- در صورت ظهور بعضی احوالات فوق العاده در باره منظور

حکم حبس دوام و حکم اعدام از حضور مبارک علیحضرت شیری
بنائب الحکومه یا حاکم اعلیٰ و یا خود رئیس حکومت عسکریه اختیار
داده میشود پس در این صورت بهمه حال این فقره باید در همان
فرمان همایونی که در خصوص اعلان عسکریه باشد درج
و تصریح گردد .

(۱۵۸) :- رئیس حکومت عسکریه بدون حواله نمودن بدیوان حرب

عسکریه با اتخاذ قرار نامه ذیل مختار است :-
اول .- اشخاصیکه بدرجه قباحت یکی از افعال ممنوعه که
در اعلان نامه حکومت عسکریه تصریح گردیده است
مترکب شده باشند نهایت تا چهل و پنج روز جزا
حبس ادون .

دوم .- خواه از طرف روز باشد خواه از طرف شب بلا تفریق
خانه هر کس را که شبانه گن باشد با حصول مخصوص
تلاشی نمودن .

سوم .- هر کس یکمرتبه متظنون باشد او را فی الحال توقیف نمود
در باره او اجراء تحقیقات ابتدائیه نمودن .

و متعاقباً او را بدیوان حرب عسکری فرستادین .
چهارم .- اشخاص شبهه ناک و بد معاش و گروه یلا گرد و
او باش را از منطقه حکومت عسکریه بخارج طرد

نمودن .

پنجم .- مکتوباتیکه بارباب جرایم و یا اشخاص شبهه ناک
عاید باشد از پوسته خانها طلبیده آنها را
کشادین از نظر گذرانیدن .

ششم .- هر قسم اخبار را و روز نامه را موقفاً و یا موبداً لغو
و معطل کردن .

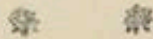
(۱۵۹) .- رئیس حکومت عسکریه بر ااعاده امنیت و انضباط اتخاذ
هر نوع تدابیریکه لازم بیسند ، و بطلبیدن هر قدر قوه
عسکریه که مناسب انداخته و صلاحیت دار است .

(۱۶۰) .- مجرم به مرتبه و مأموریکه باشد همه حال محاکمه اش و دیوان
حربی که در قاعده (۱۵۳) بیان گردیده جائز است .

(۱۶۱) .- اگر حکومت عسکریه موقفاً اعلان کرده باشد بعد از غفلت
شدن همان تاریخیکه در بیانهای فوقی تصریح گردیده است
مورد نمودن مأموریکه متعلق بامنیت و انضباط است

تکراراً بحکومت ملکیه انتقال مییابد .
 لکن اگر احوالیکه اعلان حکومت عسکریه را موجب گردیده است
 هنوز کامل زائل نشده باشد بایک فرمان ثانی بنامیونی لاقول
 از یک هفته پیش از حلول یوم موعود مدت آن تمدید میشود
 اگر اعلان بلا تعیین مدت باشد بجز زائل شدن احوال
 فوق العاده که موجب اعلان حکومت عسکریه گردیده است
 بایک فرمان ذیشان بنامیونی که بموجب معروضات
 وزارت عدلیه در باره فسخ گردیدن حکومت عسکریه صام
 گردد حکومت عسکریه فسخ میشود .

(۱۶۲) :- در منطقه که در آن حکومت عسکریه دوام کند غیر از اموریکه
 بافتت و انضباط متعلق باشند دیگر کافه معاملات
 بقرار سابق جریان داشته میباشند و محاکمه معاملات
 حقوقیه و تجاریه و جراییه بایکجهت و انضباط متعلقند
 باشد هم بالطبع در محکمه ای عهده میشوید همیشه مد
 رئیس حکومت عسکریه بین کارها قطعاً حق را خواهد داشت .

قَضَائِنِ مَمْلُوكِيَّةِ
(محاکمه نامورین ملکیه و عسکریه علی العموم)

محاکمه نامورین ملکیه

(۱۶۳) - محاکمه نامورین ملکیه که جرائم شان متعلق با امور ناموریت شان باشد در محاکم نامورین ملکیه اجرا میشود.

و نیز منازعات و مناقشاتیکه در اثنا ایفای وظیفه در میان نامورین در جای پیداشد مرجع محاکمه شان محاکم نامورین و محاکم نامورین میباشدند فقط مرجع فیصله جرائمیکه نامورین خارج وظیفه بوده مرکب آن شوند محاکم هدلیه است.

(۱۶۴) - محاکم نامورین عبارت است از محکمه ابتدائی و مرافعه و شمشیر

شورا دولت و مجلسها مشوره مربوطه ولایات و حکومتها اعلی و کلان، مجلسها مشوره حکومتها بعد اجازه بالادست تنها بجا که مرتکبین قباحات اجازه دارند. محاکمه نامورین در محکمه های فوقه باز قرار ذیل اجرا میشود.

(۱۶۵) - یک مأموریکه در تعلق مأموریت خود مرکب یک جرم گردد
 هرگاه مأمور مذکور در اطراف و ولایات مستخدم باشد از
 طرف نائب الحکومه یا حاکمهای اعلی و کلان و اگر در اداره
 مرکزی مستخدم باشد از طرف وزیر و یا مدیر اداره مستقله
 که بآن فسوب است (بواسطه یک بعیت تحقیق که مرکب
 از مأمورین دولت باشد) در حق او امر اجراء تحقیقات
 ابتدائیه داده میشود.

(۱۶۶) - کسیکه بقرار ضابطه (۱۶۵) بر تحقیق مأمور هستند مجبورند
 که کافه دلائل و اماراتی که مدار اثبات جرم باشند بایاتان
 و اسامی شاہدان اوراق تحقیق را بیک خلاصه آن بنویسند
 تحقیقات ابتدائیه را امر کرده است تقدیم نمایند از رد
 نتیجه تحقیقات اگر شخصیکه در باره او امر تحقیقات ابتدائیه
 صادر شده بری الذمہ ظاهر شود از طرف بعیت تحقیق کتبی
 عدم لزوم محاکمه بوسیله او داده میشود و تحت محاکمه نمی آید
 و الا بر وفق قواعد آئیه تحت محاکمه گرفته میشود.

(۱۶۷) - محاکمات مأمورینیکه بر راه راست از حضور ملوکانه منصوب
 شده باشند خواه از نوع قباصل یا از نوع جنو و جناید باشد

تقدیمات
 مأمورین

بهر حال در محکمات ابتدائیه مأمورین ملکیه اجرا میشود بقرض اجرا
 پذیرفتن محاکمه اینگونه مأمورین لازم است که همان روزها
 و یا اداره مستقل که او بد آن نسبت بخصورشان از معروضات
 خود به طرف صدور اراده سنیه را حاصل دارد.

(۱۶۸) — مأمور که در حق او تحقیقات ابتدائیه اجرا گردیده است اگر

از چنان مأمورین نباشد که بر او راست از حضورشان از
 منصوب گردیده اند و جرم از نوع قباحه بوده در مرکز
 ولایت یا حکومتی اعلی یا کلان مستخدم باشد محاکمه ایشان در مجلس
 مشوره همان مرکز اجری پذیرد و حکم که در حق او داده میشود
 از طرف نایب حکومت یا حاکم اعلی و کلان تصدیق و اجرا
 میگردد و هرگاه در حکومتها مستخدم باشد محاکمه اینچنین مأمورین
 بعد از اجازه یک مرتبه بالادست مربوطه آن در مجلسها مشوره
 حکومتی فیصله میشود و فیصله که در حق او صادر میگردد از طرف
 همان بالادست اجرا مییابد.

هرگاه مأمور مذکور مستخدم یکی از دوائر وزارتها و یا ادارت
 مستقله مرکزی باشد اوراق تحقیقات ابتدائیه جرم او
 (با بخش آنها بشیرین) همان مبنایه و یا اداره مستقله که

در محکمات
 مأمورین
 ملکیه
 مستخدم
 در
 ادارت
 مستقله
 مرکزی
 مستخدم
 است

بآن منسوب است خواه در محاکمه بگیرد و حکمیکه در آن مخصوص داده میشود بتصدیق وزیر و یا مدیر مذکور انفاذ میابد حکمهاییکه در باره جرائم نوع قباحت صادر میشوند بیسبب قابل مراغه و تمیز نیستند .

(۱۶۹) - نامورینیکه در اطراف مستخدم باشند هرگاه مرتکب جرمی

از نوع جنم و جنایت شوند محاکمه شان در مجالس مشوره ولایت یا حکومتی اعلیٰ و یا حکومتی کلان که بدان منسوب است فیصله و بقرار ذیل اجرا میشود .

اول - اگر فیصله از نوع جنم باشد و محکوم علیه مراغه نماید

پس اگر حکمیکه در باره او صادر گردد عبارت از حبس یکساله و یا بجزا روپیه جز نقدی باشد اعلام آن از طرف نائب حکومت یا حاکم اعلیٰ و یا کلان که امر محاکمه از طرف او داده شده منظور و اجرا میابد، و متعاقباً بوزارت و یا اداره مستقده که محکوم علیه بدان منسوب است اطلاع دهی مینماید .

و اگر حکم مستلزم حبس بالاتر از یکسال و اضافه از بجزا روپیه الی سه هزار روپیه بود از بهر منظوری

نسخه منسوخ شده است

بوزارت یا اداره مستقله که مأمور مذکور بدان
 منسوب است تقدیم گردیده و بعد منظوری وزیر
 و یا مدیر مستقل فیصله مذکور در ولایتیکه بآن عایت
 در موضع اجرا گشته میشود .

دوم - اگر جرم مأمور از نوع جنایت باشد و مأمور حکماً
 که در حق او داده شده است مرافعه نماید اعلام آن
 بهمان وزارت و یا اداره مستقله منسوبه او تقدیم
 گردیده از طرف وزارت نیز از بهر منظوری مخصوص
 شایان عرض میشود و هر حکمیکه بتصدیق شایان رسید
 در ولایت منسوبه مأمور در موضع اجرا گشته میشود .

سوم - هرگاه یک مأموریکه جرم جنح و جنایت محکوم گردیده باشد
 و حکمیرا که در باره او صادر گردیده مرافعه نماید او را
 حکمیکه در باره او داده شده با اعلام آن یکجا بهمان
 وزارت و یا مدیریت مستقله که بآن منسوب است
 تقدیم میشود و از آنجا حکم مرافعه مأمورین سپاریده
 میشود بعد تصدیق حکم مذکور اگر محکوم علیه تیز کردن
 نخواهد لازم الاجراست .

و اگر دعوی را تمیز کردن خواہش داشته باشد اوراق
 مذکور به هیئت تمیزی شوراسی دولت سپرد میشود
 هیئت مذکور دعوی را تمیزاً ملاحظه نموده حکم آنرا تصدیق
 می نماید !

اوراق محاکمه مجرمین جنح و جنایت که در محکمه مرافعه نامی
 و یا هیئت تمیزی شوراسی دولت مرافعه و تمیز میگردد
 با اعلام آن بوزارت یا اداره مستقله که نام مذکور
 بآن منسوب است واپس سپرده میشود، و حکمیکه در حق
 محکومها جنح باشد بمنظوری وزیر و یا مدیر مستقله که
 محکوم بآن عاید است اجرا مییابد و در حق محکومها
 جنایت بحضور پادشاهی عرض میشود .

(۱۷۰) :- هرگاه نامبریکه مرکب جنح و جنایت گردیده است منسوب باشد

یکی از دوائر وزارتها و اداره مستقله مرکزی محاکمه اش
 در محکمه ابتدائی نامورین بکیه اجرا میشود، در صورتیکه محکوم دعوی را
 مرافعه نماید اعلام محکومها سبب جنح بمنظوری وزیر و یا مدیریکه
 بآن منسوب است اعلام محکومین جنایت بمنظوری حضور
 شانانه در موقع اجرا وضع میشود، اگر نامور فیصله

مرافعه میکند دعوی سر از نو در محکمه مرافعه ما مورین ملکیه رؤیت
میشود و اگر ما مور بر فیصله ما نیکه از محکمه مرافعه صادر میشود اعتراض
کند در هیئت تمیزیه ملاحظه مییابد .

(۱۷۱) — اگر در باره یکت ما موریکه مرکب جنایت گردیده باشد حکم اعلام
یا حبس دوام صادر گردد ما مور خواه تمیز کردن نخواهد یا نخواهد
بهر حال براسی تمیز شدن ، آن فیصله ما مورین مستخدمین لایات
بطریق رسمی بواسطه وزارت یا اداره مستقله که با آن است
و فیصله ما مورین مجرمین و اندک کزیه و وزارت راسا از محکمه ابتدا
ما مورین به محکمه مرافعه تودیع میشود ، محکمه مذکور اوراق مذکوره را
از نظر تدقیق گذشته اگر فیصله را موافق قانون دید تصدیق
و الا نقض نموده محاکمه اش سر از نو در دائره مذکور رؤیت
میگردد و فیصله ما مورین اعدام یا حبس دوام که بتصدیق محکمه
مرافعه میرسد بعد از ملاحظه هیئت تمیزیه با منظوری حضور
مبارک اجرا میشود .

(۱۷۲) — تحقیقات ابتدائی مجرمین فسو به وزارت اداره مستقله که
بوزارت و اداره مربوطه اشش میرسد وزیر و مدیر همان وزارت
بگرفتن کنیفر وکیل مجبور است تا وکیل مذکور در مقابل ما مور مجرم

در محکمه ماورین، مدعی اثبات جرم کرده و در ولایات حکومتها
نیز از طرف اداره منسوبه همان ماور مجرم و کیل ثبوت جرم
گنجه شدند.

(۱۷۳) - در تخفیف حکمهاست جزا که از طرف محاکم ماورین صادر گردید
بسیکس اختیار نداشت، تخفیف جزا محض از حقوق جلیله پادشاه
اگر وزیر و مدعی متقل و نائب حکومتها و حاکم های اعلی یا
کلان یک حالیکه موجب تخفیف جزای محکومین جنح و جنایت
باشد بیستند پیش از آنکه اعلام بارا منظره کنند کیفیت را
با اسباب و جبهه اش بواسطه وزارت و یا بدیرت مستقله آن
بمضور مبارک مشااانه معروض دارند.

(۱۷۴) - ماورینیکه بسبب ارتکاب جنح از نوع قباحه بنظر بندی محکوم
گردیده باشند در همان اثره که بآن منسوب اند و یک خانه
که بر آن نظر بندی ماورین میباشد بنظر بندی شوند، فقط
محکومین جنح و جنایت با کمال مدت جزائیه خود را در مجسم
مجموعی مجبورند.

(۱۷۵) - ماورینیکه در اثنا ایفای امور ماوریه خودشان غفلت و سهل انگاری
و عدم دقت را بکار برینند و یا بر ماوریت خود دوام نمی نمایند

و ناموجود میباشد امرای مافوق شان اختیار و صلاحیت دارند که ایشانرا شقااً زجر و توبیخ نمایند .

(۱۷۶) : وزیر و نائب الحکوماء و کافه حاکمها و مدیران دوائر مستقر

در حق اینگونه مأمورین سهل انگار و ناموجود در نوبت اول تنخواه سه روزه و در نوبت دوم تنخواه پانزده روزه و در نوبت سوم تنخواه یکماهه شازا قطع نموده جز امیدهند، هرگاه با وجود آنهم درین سیرتبه متنبه نگردید همان است که مأمور مذکور اگر از جلا مأمورین باشد که از طرف خود امر انتخاب و تعیین گردیده باشد خودش عزل میتواند و اگر از مأمورین باشد که باراده سفیه نصب و تعیین گردیده باشد البته بایدایل مقصد و اسباب موجب آن عزلش را از حضور شاهان استدعا نماید .

مجالس مشوره که در حق مجرم قباحت مأمورین حکم میکنند هرگاه درجه قباحت شدید باشد به لزوم عزل مأمور هم حکم داده میشوند .

(۱۷۷) : یک مأمور که بسبب ارتکاب قباحت از مأموریت خود عزل

گردیده باشد بصورت مستحق گرفتن تنخواه مغزولیت نیست

و تا زمانیکه از بهمان اثره که او را عزل گردانیده حکم جواز استخدام
 خود را نگیرد در هیچ خدمت دولت داخل شده نمیتواند و هیچ
 دائره بیگ ناموریکه از سبب قباحت عزل گردیده تا از
 تاریخ عزلش تمام مدت دو سال نگذرد حکم جواز استخدام
 او را داده نمیتواند .

(۱۷۸) :- ناموریکه ترکیب سحر از نوع جنج گردیده و بهمزم او مستوجب طرد
 از ماموریتش نشده باشد تا مدت سه سال در هیچ خدمت
 دولت داخل شده نمیتواند .

(۱۷۹) :- هر ناموریکه ادعا کند که او بغیر حق بتکدیر و قطع معاش و عزل
 از طرف مافوق خود دچار گردیده است حق آزادی دارد که حقیقت
 حال خود را بآمریکه رجه مافوق آمریکه او را جزا داده عرض شکایت
 کند در صورتیکه مدعای خود را اثبات نمود از بهمان آمریکه بغیر حق
 ماتحت خود را جزا داده است مقدار مبلغیکه از تنخواه ماتحت خود
 کسر نموده بضمیمه توبیخ از وی گرفته بهمان نامور ماتحتش داده
 میشود، و اگر نامور مذکور عزل شده باشد دوباره بخدمت دولت
 گرفته میشود .

(۱۸۰) :- نمکداس نامورین مطابق نظامنامه اصول محاکمات جزائیه

اجرا محاکمه و موافق نظامنامه جزای ملکی اعطا حکم مینمایند،
 در محاکم مأمورین محاکمه بصورت علنی اجرا میشود و مظلومین
 به استخدام و کیل مختار و صلاحیت دار است .

(۱۸۱) - یکت مأموریکه خواه براسب محاکمه و خواه براسب شهادت از طرف
 محاکم اداره و یا محاکم عدلیه جلب کردن آن لازم باشد باید که
 ورقه جلب او را با امر ما فوق او فرستاد باطلاع آمر ما فوقش
 احضار کرده شود و این قاعده در حق طلبه مکاتب بهم منطبق
 میشود .

در محاکم مأمورین محاکمه بصورت علنی اجرا میشود و مظلومین به استخدام و کیل مختار و صلاحیت دار است .

در محاکم مأمورین محاکمه بصورت علنی اجرا میشود و مظلومین به استخدام و کیل مختار و صلاحیت دار است .

محکمات نظامی عسکری

(۱۸۲) :- محاکمه سپاهیان و صاحب منصبان نظامی و کو تو الی و پوس
در محاکم عسکری اجرا میشود محکمان عسکری بنام و عنوان
(دیوان حرب) یاد میشوند .

(۱۸۳) :- مرجع فیصله هرگونه اختلافاتیکه در بین رعایا و نظامیان ظهور
کند محاکم عدلیه است و فیصله که درباره نظامیان مجرم صادر
گردد بر اجرا بمنصبدار بزرگ نظامی فرستاده میشود در اینجا
بلاکم و کاست در معرض اجرامی درآید، و همچنین دعاوی حقوقیه
که در بین خود نظامیان بطهور برسد مرجع فیصله آنها محاکم
عدلیه است .

(۱۸۴) :- در دیوانها بجز حرب نه محاکمه بصورت عظمی اجرا میشود و نه
وکیلها بجز دعاوی قبول میشوند .

(۱۸۵) :- در دیوانها بجز حرب بر طبق نظامنامه جزای عسکری
اعطای حکم نمینمایند و نظامنامه اصولی محاکمات جزاییه هم
در نزد دیوانها بجز حرب مرعی الاجراست .

* * *

محکمات نظامی عسکری

نظامنامه نظامی عسکری

دیوان عالی

(۱۸۶) - دیوان عالی از بازده نقره جبال مأمورین اعضا طبیعی و فخریه
 کشور دولت و هیئت عالی تمبریه هدایه عند لزوم باراده
 سنیه بایونی انتخاب تعیین میشود و نیز این هیئت تنها
 اجرا محاکمه و زرادید مستقله که از روی و طائف ناموسیت
 شان تحت محاکمه گرفتار شود میباشد .

(۱۸۷) - دیوان عالی بعد از تقسیم است ، یکی اداره تحقیقات و اتهامیه
 و دیگری دیوان حکم دانه تحقیقات و اتهامیه از شش اعضا
 مرکب میباشد این دانه تحقیقات ابتدایه را نموده در وقت
 اتهام لزوم محاکمه را بدیوان حکم میسپارد و محاکمه از این اعضا
 به هیئت دیوان حکم در مذکره صلاحیت مشارکت ندارد .

(۱۸۸) - دیوان حکم از نه اعضا مرکب است و بدیوان حکم محاکمه متهمین
 که از دانه تحقیقات اتهامیه در باره آنها لزوم محاکمه
 صادر شده باشد نمایند فیصله دیوان حکم قابل مراجعت
 نیست بعد از آنکه هیئت بایونی در معرض اجرا که باشد
 میشود .

فصل پنجم

(قواعد عمومی در حق مأمورین ملکیه و عسکریه علی العموم)

(۱۸۹) — عزل و تبدیل وزیران و کافه رؤسا و مأمورینیکه براه راست از طرف همایون شهریاری انتخاب و نصب شده اند بحکم و رای اعلحضرت همایونی متعلق است.

(۱۹۰) — براس انتخاب و تعیین مأمورینیکه براه راست انحصار و تکلیف مقرر میشود همان وزیریکه مأمور مذکور بوزارت متعلقه اش منسوب است و ورق اسامی اشخاصی را که قابل ترخیص باشند تقدیم حضورشان نمینماید.

(۱۹۱) — مأمورینیکه بدون مجرم از کدام سبب از مأموریت خود بر طرف کرده شوند و یا بسبب لغو شدن مأموریت شان فالتوه بیکار بمانند از طرف دولت بر ایشان تنخواه تعطیل داده میشود.

(۱۹۲) — مأمورینیکه در طرف مدت معینه نظامیه صدادقانه و ناموسکاران ایفا خدمت نموده و یا در اشخاص ایفا خدمت بیارگر دیده از کار و بار میفتند اینچنین اشخاص مستحق تنخواه مستمری میشوند.

(۱۹۳) — بر ایتم دارا مل مأمورینیکه در اشخاص خدمت یافت بمانند

(تخواه عائله) تخصیص میشود همچنان عائله های مستمری دلمه اینکد

وفات میابند نیز تحقق تخواه عائله میباشند .

(۱۹۴) - انتخاب و ترفیع و برطرفی مستمری و تخواه تعطیل نامورین تعیین

مقدار تخواه عائله و صورت تخصیص آن و صورت تشکیل خزانه

مستمری و سرمایه آن بموجب نظامنامه مناسب جداگانه آن

اجرا شود .

* *

*

دست‌آوردی و ترفیع و ترقی
منصبداران نظامی

(۱۹۵) — در اردو افغانستان منصبدار شدن مشروط است؛ اینکه
یا از کتیب مرتبه برآمده باشد و یا اینکه از کتیب (خورد ظابطاً)
و یاد در تعلیمگاه عسکری بیجا معین تعلیم و تربیه خود را اتمام نموده
باشد و یا در یک مدت معین در اردو خدمت نموده تجربه کما
گردیده باشد؛ عکس بدون این شرایط و فواید پاپه منصبی
برآمده نمی‌تواند.

(۱۹۶) — منصبداران از قدم، فعالیت، و اهلیت، و اقتدار
ترفع میشوند؛ هر جمله دو نفر منصبدار که این دو شرط اخیر را
یکسان جایز بوده باشند در موضع ترفیع هر کدامشان
که صاحب قدم است یعنی مدت دراز خدمت کرده اولتر
مستحق شمرده میشود، اما بسیار خاندانی و بزرگانگی
این قاعده اساسیه را برهم زده نمیتواند.

(۱۹۷) — منصبداران افغانی در صورتیکه ترکیب یکجمله شوند،

تا وقتیکه لذت یک (دیوان حرب) محکوم نشود که آنها
طرد کرده نمیتواند حکم طرد فقط بعد از منظوری اعظم است
پادشاهی مرعی الاجراء استی میشود .

(۱۹۸) — منصبداران بدین خصوصیت و وسعید از خدمت بر طرف کرده
نمیشوند منصبدارانیکه از سبب لغوشدن قطعه نایک بدان
منسوند قائلنویمانند همان تخی اینیکه بر تبه شان عائد است
کامل میگیرند .

(۱۹۹) — منصبدارانیکه دست شان از کار کشیده شده در تحت محاکمه
گرفتار گردیده باشند تا زمانیکه محاکمه شان دوام میبرد
نصف تنخواه شان داده میشود .

(۲۰۰) — منصبدارانیکه ز باعث استعمالات بیجا خود در تحت محاکمه
گرفتار گردیده باشند تا زمانیکه محاکمه شان دوام میبرد
تنها باندازه کفایت یک سپاهی خوراک برای شان داده
میشود و از تنخواه بقدریکه جبه هم دستگیری شان نمی نماید
لاکن بجز دیگر بر است اینگونه منصبداران که در دو قاعده فوق
ذکر شده بالمحا که ظاهر وثابت گشت کاملاً تنخواه آنها خود
شان از همان وقتیکه گرفته اند میگیرند .

(۲۰۱) --- منصبه را اینکه مدت معینه نظامیه را ادا نموده و یا بدرجه ضعیف و بیمار شود که بایضا به خدمت معتمد نباشند مستحق تنخواه مستمری میگردند .

(۲۰۲) --- منصبه را اینکه خواه در اثنا به مستخدم بودن شان در اردو و خواه بعد مستمری و فوات بیابند موافق نظامنامه مستمری عسکری بهمه حال بیازماندگان شان (تنخواه حائله) مقرر و تخصیص میشود .

(۲۰۳) --- صورت تدارک و ترفیع منصبه از آن و صورت تشکیل خزانه مستمری عسکری و مستمری دادن و تنخواه حائله بموجب نظامنامه مخصوص آن اجرا گردد .

* * *

باب دوم

قوة عدلیه و انصافیه

قوة عدلیه

مقدمه

(۲۰۴) - قوه عدلیه افغانستان را بنیت عمومی محکمه های عدلیه

افغانستان بوجود می آورد .

(۲۰۵) - در افغانستان محکمه های مستقل و از هر گونه مداخلت و تجاوز

مصنوع اند کسانیکه اقتدار مأموریت خود را بر ایجاد استقلال

نموده و در فیصله ها و مذاکرات محکمه های مداخلت و رزق در هر مقام

و مأموریت که باشند متعاقباً مستوجب بازخواست می گردند .

(۲۰۶) - دعاوی تبعه خارج در داخل افغانستان مطابق نظامات

موضوعه در محاکم عدلیه و دیگر ادارات دولت افغانستان

حل و فصل می شود در اساس تبعه خارج نسبت به تبعه دولت

عظیه افغانیه هیچ مراعات حقوق داده نمی شود .

مجموعه شش جلدی است

نظارت بر قضیه است

(۲۰۷) - به در محکمه های افغانستان محاکمات علانیه اجرا میشود
بمطنون و یا مدعی و یا مدعی علیه برای مدافعه حقوق خود
در صورت رضای خصم و یا عذر شرعی بگرفتن و کیلین خاصه
دعوی ختسیار دارد .

(۲۰۸) - محکمه های افغانستان بنام محکمه ابتدائیه و مراجع بدو قسم
تقسیم میشود علاوه بر آن محکمه های اصلاحیه نیز موجود است .

* *
*

صفحه شصت و یکم
تجدید نظر
در مورد تقاضای
تعمیرات

فَصِيحَةُ الدَّلِيلِ

(محاكم اصلاحیه)

(۲۰۹) - در مرکز سلطنت و در مرکزهای ولایات و حکومتیهای اعلیٰ و حکومتیهای کلان و دیگر حکومتیهای یک محله اصلاحیه تشکیل گردیده رؤسا و اعضاے این محلهها از اشخاصیکه حرمت اعتماد عامه را دارا هستند انتخاب میشوند رئیس محله اصلاحیه ایالت کابل و ولایات و حکومتیهای اعلیٰ و حکومتیهای کلان از طرف والی کابل و نائب الحکومه و حاکمها اعلیٰ حاکمها کلان انتخاب گردید و بعد التذقیق وزیر عدلیه بمنظور محض حضور علیحضرت پادشاهی مقرر میشوند.

(۲۱۰) - در محله اصلاحیه ایالت کابل یک رئیس و چهار نفر اعضا و یک نفر سرکاتب شامل میباشند و دیگر ولایات یک یک رئیس و دو نفر اعضا و یک یک سرکاتب اعضا محکم هستند محلههای اصلاحیه کافه اختلافات حقوقیه و تجاریه را که در حضورشان میآیند برضای طرفین فیصله مینمایند و بعد از امضا و تصدیق محاکم اصلاحیه بدیگر محلهها دعوت میشوند

نظارت بر تشکیل این کمیته

شنیده نمی شود .

(۲۱۱) : — مراجعت دعاوی حقوقیه و تجاریه اولاً بحکم اصلاحیه حتی است

(۲۱۲) : — محاکم اصلاحیه دعوائیه دعوی داران را که بایشان

روزمره مراجعت میکنند شنیده و در میان ایشان بصلاحیه پیروانند

اگر صلحاً فیصله ممکن باشد محکمات اصلاحیه دعوی دعوا

داران را بحاکم ابتدائیه میفرستند .

* *

*

فصل دوم

(محکمه ابتدائیه)

(۲۱۳) — در مرکز ایالات و حکومتها یک محکمه ابتدائیه موجود است.

(۲۱۴) — بمحکمه ابتدائیه همه دعاوی حقوقیه و جزائیه فیصله میشود.

محاکم ابتدائیه دعاوی حقوق و تجاریه را از یکر ویه تا صد روپیه

بلاحق مرافعه محکوم بصورت قطعی فیصله میکنند، این محکمه با

دعاوی حقوقیه و تجاریه را که اضافه از سه صد روپیه باشد

و همه دعاوی اقسام جزائیه را نیز فیصله مینهند فیصله با

محاکم ابتدائیه باستثنای فیصله با اعدام و حکم ضرب

و تشهیر بصورت فوری در معرض اجرا گذاشته میشوند و اگر

محکوم علیه برخلاف آن اعتراض داشته باشد بعد اجرا

بمحکمه با مرافعه مرافعه مینهند فیصله با جلسه دوام بعد

اجرا و با وجودیکه محکوم علیه اعتراض نکند بهمه حال در محکمه مرافعه

تقدیم میشوند.

حکم ضرب و تشهیر اگر محکومین آن مرافعه نخواستند تا (۱۵) روز تعطیل

میشود تا بحاکم مرافعه مراجعت کرده طلب مرافعه نمایند در صورت

هرگاه فرار شدن آنها ملحوظ باشد الی نتیجه مرافعه در قید حاضری
و یا تحت نظارت بودن نشان شرط است .

محلومین ضرب و شهبیر که در مدت (۱۵) روز تعطیل مرافعه،
طلب مرافعه نکنند و حکم جزا در باره شان اجرا شود و
بمادت دو ماه و (۱۵) روز باقی موعد مرافعه نیز مرافعه
میستوانند .

(۲۱۵) :- در محکمه بابت ابداً دعوای را که در صورت ثبوت مجرم

محلوم با اعدام گردد و نیز فیصله مینمایند اگر مجرم مذکور ثابت
نگردد و مدعی اعتراض نداشته باشد فیصله آن در موقع
اجرا گذاشته میشود و در صورت ثبوت بهمه حال فیصله مذکور
با محلوم علیه محکمه مرافعه تقدیم میشوند اگر محلوم علیه اعتراض
مقبول داشته باشد اعتراضات آنرا با فیصله و مسائل
شرعی تطبیق داده هرگاه رویت شهود و مدعی را لازم
بدانند مدعی و شهود نیز بجز محکمه مرافعه احضار میشوند، و از آنجا
تنها فیصله آن بعد تصدیق محکمه مرافعه به هیئت عالیته تمیز تقدیم میگردد .
(۲۱۶) :- در همه محکمه های ابتدائیه یکشنبه قاضی دود و نفر مفتی موجود میباشد
کاتب محکمه در وقت نبودن یکی از مفتیان بعضی اوقات کار میکند .

فصل ششم

(محکمه های مراغه)

(۲۱۷) - محکمه های مراغه در مرکز ایالت کابل و ولایات و حکومتها
 اعلی و حکومتها کلان موجود اند و این محکمه ها دعوات
 حقوقیه و تجاریه و جزائیه را مطابق قواعد آئینه فیصله میدهند.
 (۲۱۸) - محکمه های مراغه فیصله های را که خواه بر آدعاوی
 حقوقیه و تجاریه و خواه برابر دعاوی جزائیه از محکمه های
 ابتدائیه مطابق قاعده (۲۱۴) وارد گردیده باشند
 و یا محکوم علیه و یا یکی از طرفین آن فیصله را راضی نباشند
 دوباره ملاحظه و تحقیق نمایند، در صورت تصدیق بر همه
 در عرض اجرا گذاشته میشوند.

(۲۱۹) - فیصله های محکمه های ابتدائیه که ب محکمه های مراغه
 ملاحظه میشوند اگر در محکمه های مراغه برخلاف فیصله های
 محکمه های ابتدائیه حکم کنند و طرفین آن راضی باشند
 در موقع اجرا گذاشته میشود و هرگاه یکی از طرفین آن
 اعتراض داشته باشند الی (۱۵) روز بجله مراغه

یا قوماندانی کو توالی و یا جگہ متی عرض است دعا تمیز یا
 بحضور ہیئت عالیہ تمیزیہ دعوائی شان تمیز میشود و الا
 تا موعد مذکور خوہش تمیز نکند حکم محکمہ مراجعہ در بارہ محکوم
 اجرا میگردد و بعد از اجراء حکم تا اتمام موعد تمیز حق
 دارد تنها اگر حکم متعلق بجزا ہے جس دوام و یا اعدام ہے
 با وجودیکہ محکوم علیہ اعتراض نکند ہمہ حال در پیش رو ہے
 ہیئت عالیہ تمیزیہ حکم باید تدقیق گردد و اگر بعد از تدقیق
 از طرف ہیئت عالیہ تمیزیہ موافق بشریعت و نظام دیدہ
 از طرف وزیر عدلیہ براس منطوری بحضور مبارک شایان
 عرض سے شود .

(۲۲۰)۔ در محاکمہ مراجعہ یک یک قاضی دو دو نفسہ منقح و کاتب

موجود میباشد .

***

*

نظام منقحہ

فصل چهارم

(هیئت عالیہ تمیزیہ)

(۲۲۱) - هیئت عالیہ تمیزیہ بخت ریاست رئیس هیئت مذکور منعقد میشود .

(۲۲۲) - هیئت عالیہ تمیزیہ از یک نفر رئیس و چهار نفر اعضا مرکب است .

(۲۲۳) - فیصله های دعاوی حقوقیه و تجاریه و جزائیه که از محکمه با مرافعه وارد گردد به هیئت عالیہ تمیزیہ اجتماع نموده تمیز نمایند .

(۲۲۴) - فیصله های که از هیئت عالیہ تمیزیہ صادر گردند با استثنای حکم اعدام و حبس دوام که وزیر عدلیه بمنظور محضو بهایوتی تقدیم میدهد دیگر همه فیصله های بموجب حکم هیئت تمیزیہ در محض اجرا گذاشته میشوند .

(۲۲۵) - هر یک از محکمه های اصلاحیه و محکمه های ابتدائیه و مرافعه و (هیئت عالیہ تمیزیہ) وظیفه های شانرا مطابق نظامنامه های مخصوص خود اجرا میدارند .

(۲۲۶) - محکمه های شرعیه در امور جزائیه موافق بنظام معارف

این ماده از قانون اصلاحیه محاکمه است
 و در قانون اساسی مذکور نیست

جزای عمومی که بر طبق احکام غیبه شرعی شریف تنظیم گردید
 جزا مقررین نمایند و در امور حقوقیه و تجاریه موافق بحکم شریف
 (تمسک القضاة الامانیة) که احکام آن خلاصه احکام غیبه
 شرعیه است اجزای فیصله میکنند .

* *
 *

این حکم در
 تاریخ ...

در ...
 ...

قوة انضباطاً

(۲۲۷) - قوة ضابطه بنام پولیس کو توالی بد قسم منقسم میشود :-

وظائف پولیس بقرار ذیل است :-

اول - در داخل شهر حفظ امنیت عمومی و تطبیق نظامات

بلدیہ .

دوم - در داخل شهر گرفتار کردن مجرمین و اجر تحقیقات

ابتدائیہ در بارہ آنها کو توالی در داخل شهر

عند اللزوم قوة انضباط پولیس میباشد و در خارج

شهر و وظائف پولیس را عیناً ایفا نماید .

(۲۲۸) - وظائف ریاست کو توالی بقرار ذیل است :-

اول - تدارک سپاہیان و منصبداران کو توالی .

دوم - تدارک لوازمات نفری کو توالی و توسیع

محلومات شان .

(۲۲۹) - در ولایات و حکومتیہا سے اعلیٰ و حکومتیہا سے کلان

نظر باہمیت شان بقدر لزوم قطعات کو توالی مقرر میشود .

(۲۳۰) - قطعات کو توالی بقدر لزوم بحکومتیہا و علاقہ تقسیم میشود .

(۲۳۱) :- قوماندهاهاے قطعه ناسے کو تو الی مرکز ولایات و حکومتی

ناسے اعلیٰ آمر تشکیلات پولیس و کو تو الی ہما نجا میباشند .

آمر مذکور از محافظت امنیت داخلی ہمان ولایت و یا

حکومتی و یا علاقہ مسؤل است ، در مرکز ناسے علاقہ ناسے

تنہا ضابطہ کو تو الی و یا خورد ضابطہ موجود میباشند .

(۲۳۲) :- در کابل جدا گانه یک مامور پولیس و بقدر ضرورت و کفایت

منصبہ اران سپاہیان آن میباشند .

(۲۳۳) :- وظائف ماموریت پولیس بقدر ارفیل است :-

اول :- تدارک سپاہیان پولیس و توسیع معلومات شناسائی

دوم :- ضبط احوالات و تدقیق و قید حقیقت اشخاص مضر

و شبہہ ناک محلی و جنسی .

سوم :- تشکیل خدمت استخباریہ داخلیہ مملکت .

(۲۳۴) :- صورت تنسیق پولیس و کو تو الی و صورت ایفا و وظائف

ضابطہ این ہر دو صنف و درجہ صلاحیت و اختیار

شان بموجب نظام نامہ ناسے مخصوص آن اجرا گردد .

(۲۳۵) :- براسے تدویر امور بدیہ در ولایات یک یک مامور بدیہ

میباشند کہ مطابق نظام نامہ جدا گانه ایفا و وظائف می نمایند .

خاتمه

(صورت انتخابات اعضا منتخبه مجالس مشاوری)

(وشورای دولت)

(۲۳۶) - اعضا منتخبه مجالس مشاوری علاقه داری یا از قرار ذیل
انتخاب میشوند -

در هر علاقه مربوطه حکومتیهای کلان و حکومتیهای درجه
اول و دوم و سوم ایلی همان علاقه در یکجا اجتماع
نموده از جمله کسانی که بدولت یک قسم وارد استقیمند
و با بلایت و صلاح آراسته و مالک خصایل حمیده و صاحب
اخلاق پسندیده بوده در ایام مأموریت شان نزد ایلی
شهم و بدولت باقیات ده نباشند، چهار نفر را از بین
خود شان انتخاب نمایند این چهار نفر از میان خود با جناب
اتفاق آراسی شان یک نفر را بنماینده گی خود انتخاب میدارند
باقی سه نفر که در هر علاقه مانده اعضا منتخبه
مجلس مشوره همان علاقه داری میشوند، و علاقه داری
مانند بلا واسطه حکومتیها را سبب ولایت و یا حکومتیها

اعلیٰ مربوط هستند بقرار تفصیلات فوق چهارچهار نفر از
 از بین خود انتخاب نموده و آن‌ها یک نفر را با اتفاق آرا
 از میان خود برای نمایندگی مجلس مرکز ولایت و یا
 حکومتی اعلا سے مربوط خود میفرستند باقی نفری مجلس
 مشاوره علاقه داریها سے مذکور را تشکیل میدهند.
 (۲۳۶) — اعضا مجلس مشوره حکومتیها از قرار ذیل انتخاب میگردند —

حکومتیها اینکه هیچ علاقه داری مربوط آنها نباشد، و یا تنها
 یک علاقه داری داشته باشند چهارچهار نفر انتخاب نموده
 این چهار نفر از بین خود یک نفر را نماینده گی منتخب کرده بکومتی
 کلان یا نائب الحکومه گی و حکومتی اعلیٰ که رؤسای بدان مربوط
 میفرستند و سه نفر آن با یک نفر علاقه مربوط اش
 (اگر داشته باشد) اعضا منتخبه مجلس مشوره همان حکومت
 میشوند، و از مرکز دیگر حکومتیها که علاقه داری متعدد دارند
 دو نفر انتخاب گردیده با نفری که از علاقه داریها سے
 مربوط حکومت شان که بر حسب ماده (۲۳۶) می آیند
 یک نفر را نماینده گی خود بکومتی کلان یا نائب الحکومه گی
 و حکومتی اعلیٰ که بواسطه آن ارتباط دارند میفرستند

و باقی نظری اعضا منتخبه مجلس مشوره همان حکومتی میشوند.
(۲۳۸) - اعضا منتخبه مجلس مشوره حکومتیها حسب کلاان نظر ذیل
انتخاب میشوند:-

اعضا منتخبه مجلس مشوره هر حکومتی یک یک نفر از
میان خودشان با اتفاق آراء خود انتخاب نموده
بمركز حكومتی کلاان مربوطه خود میفرستند و از خود مركز
حکومتیها حسب کلاان نیز یک یک نفر مطابق بیانات
قاعده (۲۳۶) انتخاب نموده بمنه شان از بین خود
۱۰۰ نفر را برای نمایندگی خودشان بمركز نائب حکومتی
و یا حکومتی اعلا حسب مربوطه خود میفرستند و باقی نظری
اعضا منتخبه مجلس مشوره حکومتیها حسب کلاان گفته
میشوند.

(۲۳۹) - اعضا مجلس مشوره نائب حکومتیها و حکومتیها حسب اعلا
بتفصیل ذیل منتخب میگرددند:-

هر قدر کلاان تران موجوده که در مرکز ایالت و حکومتی اعلا
هستند هر کدام شان انالی کوچ تا و گند تا نیکه با ایشان
متعلق هستند در مسجد بزرگ همان کوچ جمع آوری نموده پیشانی

میگویند که از جمله خودشان کسانی که بدولت واردات میکنند
 چنان یکت یک نفریکه با بلیت و صلاح آراسته و مالکست
 خصایل حمیده و صاحب اخلاق پسندیده بوده به نزد
 انا لی شتم و به نزد دولت باقیات ده نیا شنید یک نفر
 انتخاب میسند نمایند همین نظری منتخبین کلانتران آینده
 شان میباشند باز همه این کلانتران یکی اجتماع نموده از
 میانه خود در ولایت کابل چهار نفر بدیگر ولایات و
 حکومتی های اعلی دود و نفر انتخاب نموده آنها با اشتها
 از حکومتی های کلان و حکومتی ها و علاقه داری های
 رؤسا بولایت ها و حکومتی های اعلی مربوط اند یکجا
 اجتماع نموده بقره تفصیل ماده (۲۴۰) نظری بر
 اعضا مجلس شورا دولت میفرستند و باقی
 نفری شان اعضا مجلس مشوره ولایت و حکومتی اعلی
 را تشکیل میدهند .

(۲۴۰) - اعضا منتخب مجلس شورا دولت از قرا و ذیل تشکیل میابند
 اعضا منتخب هر ولایت و حکومتی اعلی از میانه خودشان بقره تفصیل
 آتی با اتفاق آرا نظری انتخاب نموده بشور دولت میفرستند

و هیئت ایشان بهیئت مجموعی اعضا منتخبه شورا دولت تشکیل میهند.

- ولایت کابل (۵) نفر
- قندار " (۴) "
- پرات " (۴) "
- ترکستان " (۳) "
- قطیف و بدخشان " (۲) "
- سمت مشرقی " (۳) "
- جنوبی " (۲) "
- میمنه " (۲) "
- فراه " (۱) "

(۲۴۱) - اعضا منتخبه مجلس مابشوره و شورا دولت بعد از هر سه سال

تجدید میشوند، و بعضی شان انتخابات جدید جریان مییابد.

(۲۴۲) - احکام مواد نظامنامه تشکیلات اساسیه سابقه و تعمیل آن

بعد از تاریخ نشر این نظامنامه متروک و منسوخ است.

(۲۴۳) - با جرایم احکام این نظامنامه و زراس دولت مأمور

و سئول میباشند.

ادخال این نظامنامه را در زمره نظامات دولت تصمیم و تعمیل احکام مواد آن را

اول جوزا سنه ۱۳۰۲

ایضا تصدیق شد

نظامنامه تشکیلات اساسیه

نظام مینا تشکیلات استانی

(فصل اول باب اول)

- ۱- مأمورین شعبات نفوس و پسته و تلگراف و تلفون و معابر و کتابخانه و کاتبان مرکز و وزارت از طرف انجمن انتخاب مأمورین داخلیه انتخاب و از حضور وزیر داخلیه منظور میشوند.
- ۲- سرکاتبان و کاتبان و باقی مأمورین شعبات مذکور از طرف مجالس شاوره بنا ای حکومتی و حکومتیه ای عالی انتخاب میشوند تنها اوراق انتخاب شان بغير حصول منظوری وزیر داخلیه وزارت معنی الیه فرستاده میشود.
- ۳- در ماده (۲۸) حکام درجه دوم سهوا طبع شده انتخاب حکام درجه دوم مطابق ماده (۱۲۸) نظامنامه مذکور اجرا میشود.

(فصل سوم باب اول)

- ۴- هیئت تحقیقیه که در ماده (۱۶۵) نظامنامه تشکیلات اساسیه ذکر شده تحقیقات ابتدائیه را موافق به احکام مخصوص نظامنامه اصول محاکمات جزائیه که راجع بوظایف مستنطقین است اجرا نماید.

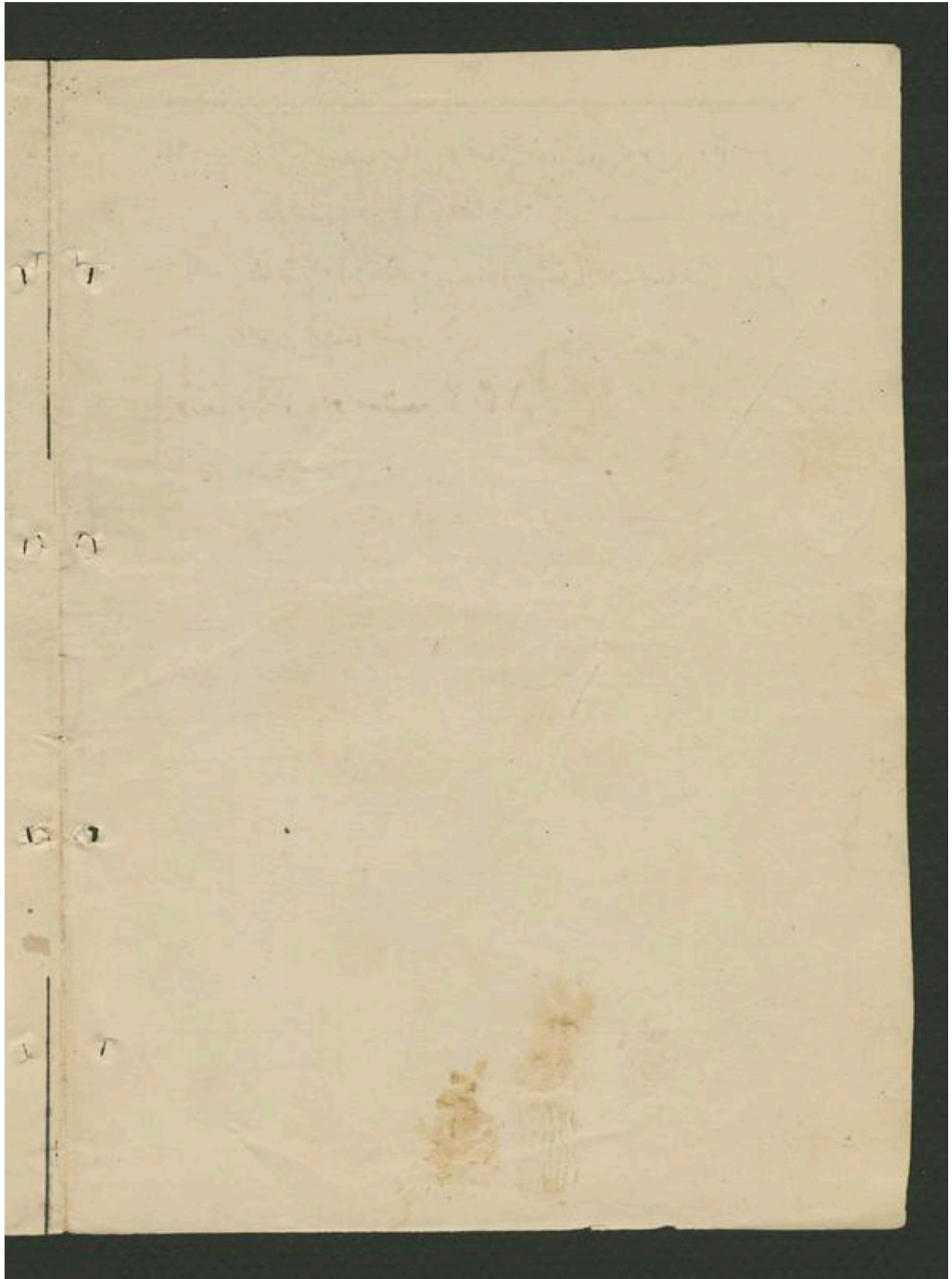
- ۵- در حالیکه رئیس محکم در تحقیقات مذکور نقصان ببیند به هیئتها

- تحقیقات صورت مسئله را پس رد میکنند تا اگال پذیرد .
- ۶:- اوراق تحقیقیه مأمورین از طرف بیئت های سابق الذکر
 شده مرتب در مرکز بوکیل اثبات جرم که از طرف وزارت معین
 میشود ، و در ولایات به وکیل اثبات جرم که از طرف نائب
 الحکومه یا حاکم اعلی یا کلان تعیین گردد سپرده میشود .
- ۷:- حکمها اینکه از محکمه های مأمورین داده میشوند یا انقضای
 مدتهاست اعتراض و مرافعه و تمیز و یا بصدور حکم بنا بر اعتراض
 و مرافعت و تمیز کسب قطعیت نموده اجرا میشوند .
- ۸:- در ولایات برخلاف ماده (۱۷۲) وکیل اثبات جرم
 از طرف نائب الحکومه یا حاکم اعلی و کلان تعیین گردیده
 در حکومتها وکیل مذکور از طرف حاکم محلی مقرر میگردد .
- ۹:- منازعات و مناقشاتیکه در اثناست و طیفه در میان مأمورین
 و رعایا پیدا شود مرجع محاکمه شان مجالس مشوره و شعورا
 دولت میباشد فقط مرجع فیصله جرائمیکه مأمورین
 خارج و طیفه بوده مرتکب آن شوند محاکم عدلیه است .
- ۱۰:- چینیکه محاکمه یکی از وزرا بدیوان عالی لزوم دیده شود
 وکیل اثبات جرم از حضور ملوکانه مقرر میگردد .

۱۱:- محاکمه سپاهیان و صاحبمنصبان کوتوالی و پولیس
بر خلاف ماده (۱) نظامنامه جراب عسکری
مطابق فصل سوم باب اول تشکیلات اساسیه بحاکم
مأمورین فیصله میشود .

مورثه (۲۸) حوت ۱۳۰۲

تعدیل و عوض و توضیح مواد نظامنامه
تشکیلات اساسیة افغانستا

تعدیل ماده (۲۱۹) و (۲۲۴)

فصله نهمی حکومتی (۱۸) سال حبس و دوا و قتل حضور شاهانه تقدیم و حکم حضور در محل اجرا گردد استهسته شود .

عوض ماده (۲۱۶) و ماده اول ضمیمه ۱۳

بهر حکم نای ابتدایه یکت قاضی و یکت مفتی اول و یکت مفتی دوم و کاتب موجود هستند در حال خدمتی مرضی تبدیلی قاضی که با سورت جدید خود اعزام شده، عوض آن نیاید باشد، مفتی اول، و اگر مفتی اول موجود نباشد، مفتی دوم و کاتباً ایفاست وظیفه قضایا اینمانند و کاتب محکم در وقت نبودن یکی از مفتی با عوض او کار میکند .

توضیح ماده (۲۱۹)

مراد از حبس و دوا که در ماده مذکور ذکر شده مراد از بیست سال مجبوسی است .

سوره ۱۱ میزان ۱۳۰۴

